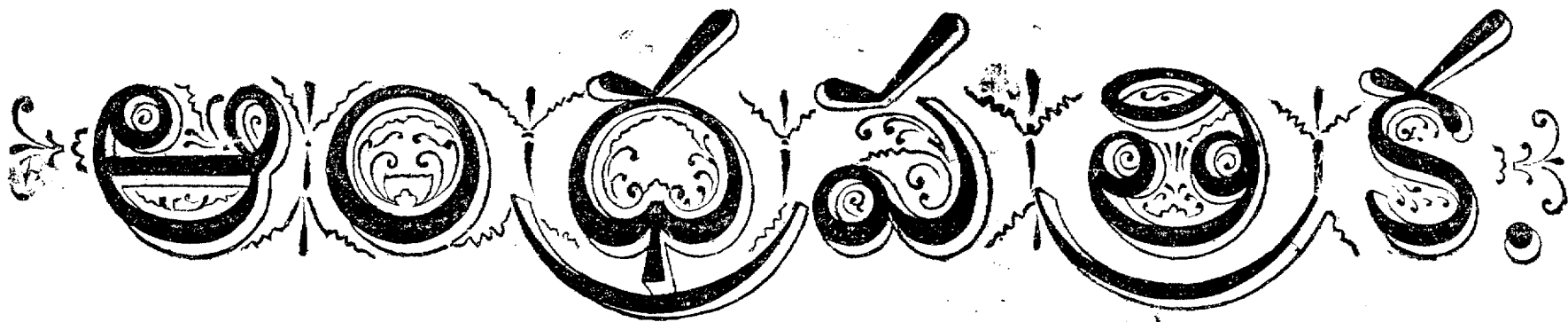

Register No. M. 1118

Post Box No. 212.

విడి పత్రిక 1-30-1-8

Telephone No. 544.

510589

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ జూన్ నెల 4-వ తేదీ సోమవారము
నంపుటము ౧౦

No. 55

నంచిక గగ్గ

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధి బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతకల్పమాదినిగల మాయమందుగాను. సుఖమందులవలన మోసముగలుగును. వంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగుదులమృతంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

FEDERAL
TYRES

ఫెడరల్ టైరులు

విజయం:

రోమర్ డాన్ అందుకో.

మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

669

వేసవి కాలపు మందు
కూష్మాండలేహ్యం

ఈ లేహ్యం ఉపయోగపరమైనది. సమస్త వైద్యములు మేనులు, నిక్కాలు వివాహము, పోవుయోగాక స్త్రీలకుండు తమకు మొదలగు వేడిని వచ్చినవాట్లకు పనిచేయును. రొమ్మపుష్టి కలుగజేయును. తే 1-కి రూ 2-లు. రక్తి పురుష లేహ్యం సుఖవ్యాధులవలన, యితర కారకములవలన కలిగిన కుష్టవ్యాధులు పోగొట్టి బలమొందును. తే 1-కి రూ 3-4-0. 418 కట్టాభిరామ వైద్యశాల, రాయచోరుం. గోదావరి జిల్లా.

మలయచందనము

గనేరియా

అను సెగరోగముగల వారము కష్టము లేదు. పిడికారీతో పని లేకు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల సెగ రోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. స్త్రీలకును వ్యాధులకు మాడ ఇది రాజ్ మధుక, (1251) డబ్బీ 1 కి నెల 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం (గోదావరి జిల్లా).

ప్రశస్తమైన బందరు మామిడిపండ్లు

జనాగీర, ఇమామతనండు, నానాకుపనండు బజారులో నున్న భార్యకారము కష్టముచేయబడును. కలయువారు ఆ ద్యాన్నతో ఆర్థరు పంపకలెను.

చె. నెం. నరసింహారావు ఖాదీనిలయము.

(775)

మరిచిపట్టణము, కృష్ణా జిల్లా

మొదటివది!

685

క్రొత్తచరిత్రాటకము!!

బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణమాచార్యుల

రోషనారా శివాజి

అను నాటకము వెల రూ 1-0-0

వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు వ్రాయవలెను.

మేనేజరు తక్షణమే కావలెను

మిక్కిలి సామర్థ్యము కలిగినట్టియు, వ్యాపారమునందు అనుభవము కలిగినట్టియు, వ్యాపారాస్త్రము తెలిసినట్టియు ఒక గ్రామ్యుడేటు మేనేజరువనికి కావలెను. కావలసిన జీతము ఇదివరకున్న అనుభవము, వయస్సు మొదలగువానిని తెలుపుచు యోగ్యతాపత్రాలతో సహా దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. 788

Mothay Gangaraju

Joint Secretary & Tersurer

The Krishna Jute & Cotton Mills & Co Ltd

P O Ellore

Kistna D

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి, వాస్తవాలను, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము భూత వైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చిట్టపేక శిశు సాము, విచిత్రవిదోదనిద్యము గలవు. ఇంకా తే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, ముడిచెట్టును పుట్టించుట, లేకుంటే మాధియగుట, కఠినమాలేని కలకాడచేత మూటలాడించుట భూమిపై గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు ఆశ్చర్యములు. ఈ గ్రంథమును చదివిన అశ్వద్ధురముగా మేజర్ చేయాలని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. 2118

పి. ఆర్. జనార్దనంశాయుడు, బంగళా గుంటూరుజిల్లా.

నోటీసు

సప్తతలల్లూరు యెట్టేట తాలూకా కొప్పాక గ్రామములోని కముతము, కల్లము య 36-0 0 ముప్పది ఆరు యకరములు మొరక, జొన్నచేను య 60 ఆరు యకరములున్నూ, పులవగరప చేలక య 4-0 నాలుగు యకరములున్నూ జమలూ య 46-0 నలుబది ఆరు యకరములు, రు 20,000-0-0 యిరువదివేల రూపాయలుకున్నూ య 1 కి సాలు 1 కి రు 8-0-0 యెనిమిది రూపాయలు చొప్పున సిస్తున్నూ గ్రామరివాజు ప్రకారము, ఖర్చులున్నూ యీనాము మొరక తాటితోట సమాధు య 40 నలుబది యకరములు బల్మక్తా రు 8000-0-0 యెనిమిదివేల రూపాయలుకున్నూ తాళ్లతో సహా య 1 కి రు 1-0-0 రూపాయి చొప్పున మొరక సిస్తున్నూ య 1 కి రు 5-0-0 ఆయిదు రూపాయలు చొప్పున తీరువయున్నూ సాగు పరిమితము మీద యిచ్చుకొనే శధ్ధతినిచ్చి, ఆపుదల అరణ్యము సుమారు య 300 మూడువందలు యకరములు య 1 కి రు 1-0-0 ఒక రూపాయి చొప్పున రేటు తో రు 4000 నాలుగువేల రూపాయలుకున్నూ జమలూ రు 32,000-0-0 ముప్పదిరెండువేల రూపాయలుకు బేరము వచ్చినది.

యింకా యవరయినా పైనపెట్టి సదరు విఖముగా శాశ్వతపు జరాయితీ హక్కును పుచ్చుకునే వారు ఘండేయడల వెంటనే అనగా డి 10-6-23 వ తేది లోగా యిందిగవ చిరునామాకు రిజిస్టరు పోస్టులో దరఖాస్తులు పంపుకోవలెను. మాకున్నూ మా మయినరు కుమార్తెగారికిన్ని జరుగుచున్న దావాలో చేర్చబడ్డ బా లలో ఒకటైన రావుబహద్దరు పంపడా వెంటచలపతి రావుగారి కాకినాడ సర్కార్ నేటి కోర్టుఫయిలు 15/1920 నెంబరు వారంటు అములులో జపు అయిన పేదవేగి వగ యిరా గ్రామముల జపువిడుదల నిమిత్తము ఆ బాకీలో నసూలు యిచ్చేకొరకు పయిన మోదు చేసి స్వంతకములము ఆస్తిని శాశ్వతపు జరాయితీ హక్కుకు యిస్తురైయితి భూమిగామార్పు చేసినందుకుగాను సజరా వాక్రింద సదరు మొత్తము పుచ్చుకొనబడును, గనుక యెవరికిన్ని యీ ఆస్తి యందు యేవిధమయిన లెగాదులు పున్నవని భయపడవలసిన అనసరములేదని యిందుమూలముగా తెలియపర్చక మయినది.

Address
Zamindar
Southvallur Estate
Thotivallur
Kistna District

R. B. S. V. Rao
Zamindar
Southvallur Estate

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూన్ 4-వ తేది సోమవారము

(1) ధాన్యములు

దనాలు బా 1-కి రు 45-0-0 మొదలు 55-0-0 వరకు		
బియ్యం బస్తాలు	మొదలు	వరకు
మనుమ లేనాటిది ,, ప 45 గలది	రు 11-0-0	18-0-0
నెల్లూరిది ,, డిటా	,, 14-8-0	15-8-0
డిల్లీది ,, డిటా	,, 14-0-0	16-8-0
రాగులు బా. 164 బస్తా 1-కి	,,	8-8-0
నవ్వులు ,,	,, 22-0-0	24-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి 195 ర.	19-8-0	రు 11-0-0
నెల్లూరి ,, డిటా	,, 10-0-0	11-8-0
నెల్లూరి ,, డిటా	,, 11-8-0	12-0-0
మినుములు ,, డిటా	,, 18-8-0	15-8-0
ఉలవలు ,, డిటా 164	,, 7-0-0	7-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులుకూనె బా 1-కి	రు 150-0-0	155-0-0
నెయ్యం బా 1-కి	,, 14-0-0	24-0-0
కొండాపురం మేనునెనకపప్పు బా 1కి	,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము	,, 56-0-0	58-0-0
మేనునెనకకూనె గానుక బా 1-కి రు 145 మినుకూనె 120		
అమడను నూనె బా 1-కి	రు 128-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 165-0-0	170-0-0
కూరపసుపు ,,	రు 154-0-0	165-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరిది) బా 1-కి	రు 90-0-0	105-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 40, 45		
కాశహస్తీ పాయకట్టు	,,	రు 60, 65
బెల్లము బా 1-కి	రు 40-0-0	50-0-0
చింతపండు పాతది బా 1-కి	రు 48-0-0	90-0-0
,, కొత్తది బా 1-కి	రు 85-0-0	42-0-0

(5) ఇసుము

కట్టాలు రఖం బా 1-కి	రు 87-0-0	88-0-0
చడరం	,, 88-0-0	40-0-0
రపుండు	,, 87-0-0	38-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 కులంకు	రు 80-0-0	85-8-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 24-8-0	25-0-0
గవరను 1-కి	రు 15. 15-0	
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 800-0-0	805-0-0
రాగి డిటా	రు 860-0-0	865-0-0
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రు 59-0-0	

(7) తంగులు అలివరైను

ఆవు కృష్ణాడు 20 డిక్రీలు	రు 160-0-0	162-0-0
తొట్టిక్రీష్ణాడు 20 డిక్రీలు		డిటా
సింహంపూర్ను 20 డిక్రీలు		డిటా
ఆవుకృష్ణాడు 15	రు 145-0-0	150-0-0

అద్భుత మాహాత్మ్యము

ఆంజనేయస్వామి కదలుట-కలలో కనబడిచెప్పట
ఈ భూలోకమున నెన్నియో మాహాత్మ్యములను ప్రజలు పొడకాంచి యున్నాడకాని, ఇట్టి మాహాత్మ్యమును ఇదిగో నేనుకాని నావంటి నరులుకాని కని వినియుండరని వాద్యధనమృతము.

ఇట్టి విచిత్ర మాహాత్మ్యమే"దియో చదివయిన చుట్టిన తరుణ మిక్కటమైన కోర్కెలు పుట్టి రహకాహ పడెద తెందుకు? చెప్పెదను, బా. ని చదివి అనందించియె, మనః పూర్వకముగ నమ్మియు యీ "విచిత్ర మాహాత్మ్యము"ను కన్నులారా చూచి అనందించి తమయెల్ల కోర్కెలను పడతేర్చు కొన కలయునని తమరమ మనస్సుల నీక్షణమునకే దృఢపఱచు కొనుడు.

చిత్తూరుజిల్లా వాడల్పాడు తాలూకా నగరమడుగు గామమునకు చేరిన శాస్త్రూరువాడలోని శమీరమున పూర్వమె పన్నడోయొక మానవంతులవారి క్రిహమతిర్విట్టిరాం యుండి అయ్యదివాగవల్లి, కంపకెట్టు పట్టులమొదలైన వాటిలో కన్న జడి జనులకంటికి గోచరము కాక యుండినది. ఇట్లుండి రమారమి యొకటిన్నర మాసముక్రిందటి అయ్యారి వాళరథుడే కరణీకము పనిచేయునట్టి శారాయణప్ప యనునొక బ్రాహ్మణుని వా మానవంతులవారు స్వప్నమునందు కాన్పించి నిట్లు చెప్పిరి.

శాస్త్రూరును పొడలపుట్టుల వెంచుకొని ఇట్టిదరకస్థలలో తుండుట చూచియు మారణ న్నాపే, తిడినమే శాస్త్రూరును చక్కగా శుభ్రపరచి కావ పూజచేయుటకు మొదలుపెట్టుము. నీవు నేను మేలుచేసెదనని స్వప్నమునం దామానుమంతులవారు చెప్పివారు.

అతడాక్షణమే వేల్కొందియు అది నిక్కకమో కానో యని యూహించెను. ఇట్లు మూడుదిగసములు జరిగినవారిన కోబు రాత్రి పండుకెండుంటున్నప్పుడు వైవిస్సుంచియుండు శారాయణప్ప అట్లుడు బ్రాహ్మణురనందుండుగా నాతనికాహ నమంతుల వారు స్వప్నమునకాన్పించినిట్లు చెప్పివారు.

"మొన్నటి దినము మీమామకు నేనెన్నప్పుడును కాన్పించినన్న పూజచేయుటకు మొదలుపెట్టుము. నీవు మేలుచేసెదనని చెప్పినను నివృత్తియొనగమైనది. కాన నీవైన కచ్చి నన్న పూజ చేసెదనందున? లేక నా దురస్థులనే యుండునని చెప్పును వా" యని నివృత్తిగా అడిగినారు. అప్పు డాతడు మేల్కొని చి చూచునట్లుటి కక్కడ యెక్కడునలేన సరేయిని తెల్లవాలు షణ్డనుండి తెల్లవారగనే యేబదిరూప్యములను తన మామ యగు శారాయణప్ప పేరట పనియార్దుర చేస్తూ నిట్లు జూబు వాసెను.

మ మా, మనస్థైర్యుని శమీరమునందు మానవంతుల వారు శాకు నీరాత్రి స్వప్నమున కాన్పించి నేను మీమామతో నన్ను పూజచేయుటకు మొదలుపెట్టుము, నీవు నేను మేలు చేసెదనని చెప్పినను నివృత్తియొనగమైనది కాన నీవైనకచ్చి పూ జచేయించెదవా లేదా యని దృఢపట్టుతో నన్నడిగినారు. అహ నమంతులవారు పూర్వముకూడ గొప్ప మాహాత్మ్యమున నమపు చుండివారిని నేనవినికూడయున్నాను. కాన ఇప్పుడు నీవు స్వ ప్నములో చెప్పినది నిక్కకమైననో నేపండియుండిన యేబది రూప్యములు కర్చుపెట్టి అక్కడ పూజచేయుటకు మొదలు పెట్టుము అని జూబు వాసెను.

ఆరూప్యములు చేరగనే ఆ శారాయణప్ప కాశ్చర్యమె తరుణమే ఆంజనేయలవారి చుట్టును చక్కగా కృతము చే యింది తత్కాలమున కొక పందలిచేయించి పూజలు మొదలు పెట్టెను.

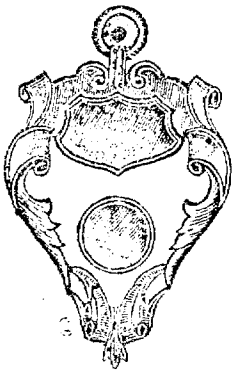
ఇట్లు పూజకు మొదలుపెట్టిన మూడవదినమం దావిగ్రహ ముగల తాయి నడిభాగము మొదలుకొని విరమ్మకణకు కడలిక ట్టాతనికి గోచరమైనది. అప్పు డాతడు సంతోష సమాద్రము నందు ముగిననాడై స్థితికలె చూచుచుండగా కొంతసేపటి కాతాయి కడలుటనుమానినది. తర్వాత పూజనిలిపి తన స్వగృ హమునకేగి యెల్లకతో నీసమాచారము వెల్లడిపఱచెను. వలు గుటిదిపడు పూజకు మొనరిడిన తరుణమే ఆనాడును. కుల విగ్రహము తీర్చిన తాయికూడ కడలుటకు మొనరి పెట్టినది. అప్పుడాయ్యారి యెల్లకలను కన్నులార చూచియు, మన సార అనందించియు సంతోషపడుచునూ నునికి తేలివారు.

ఇట్లా మానుమంతుల విగ్రహము సదా కడలు చుండుట చేత మిక్కుటముగ దూరదేశపు ప్రజలకూడ నక్కడ ప్రోగ్గ వరములకుఁబడుట మొదలు పెట్టినారు వారివారి కోర్కెలు కూడ ఫలించుచున్నవి. అహ నమంతుల విగ్రహము కడలుచునే యున్నది.

కాన, తా మెల్లరుతునచ్చి యావిచిత్ర మాహాత్మ్యమున కన్నులారాచూచి తమయెల్ల కోర్కెలను కడతేర్చుకొందురని యొక్క యభిప్రాయము

మొర్రంరెడ్డి.

బహుమతి నొసంగుటకు - మెడలులు - కవ్వులు

వెండి మెడలు 1-కి రు 8 నుంచి 6-0-0
గవరను బంగారు ... 15 ,, 100-0-0
వెండికవ్వు ... 12 ,, 100-0-0

ఇప్పటి కాలానుసారముగా అందముగ చేయించి యున్నాము. వలురకములు చేయబడి సిద్ధముగ నున్నది. అనేక ఆసీనులనుంచి బహుమానపుత్రికలువచ్చినవి. 371

ఒకతూరి మావద్ద తెప్పించి గొనినయెడల మరల పేరేవానివద్ద ఎప్పుడు తెప్పించుటకు ప్రయత్నము చేయరు

యిండియన్ జ్యూయలరీ మార్బు నగర్ల వేట, బెంగుళూరి సిటీ.

రెవెన్యూ

వాస్తవంలో విచారణ

ఆంధ్రప్రదేశ్ కావితోటి - విశాఖపట్టణం, 29-5-23

భార్యదీతరపు 52-వ సంవత్సరము:—జోషెపు బాప్టియన్ గారి సాక్ష్యము:—“నేను పార్వతీపురము రెవెన్యూ బ్యారమును, నేనున్న పార్వతీపురము రెవెన్యూ కమిటీలో ట్రైమిన్ హిరిగారును ఉండే ఘాటుసంఘర్షణ అప్పుడు యుంటిమి. తొలిసారి నుంచి వచ్చుచున్న 5 ఏనుగుల మావడివారు పితూరీ ద్వారా రావడముగరించి చెప్పిరి. “మేముంటా యధావస్థనందు యుండగా పితూరీవారు మాకు లెటరులయిరి. మమ్ములను చూడగానే పితూరీవారు “చంపు, నలుకు” అంటూ గుండ్లుపెట్టడము మొదలెడిరి. మాపార్టీ కొంతమట్టుకు కేల్చి తరువాత అవకాశాలి వెనుకకు మరలవలసి వచ్చెను. నేనుగూడ పరుగెత్తుకొని పోవుచుండగా నా రివాల్యరు పోయెను. నన్ను పితూరీవారు పట్టుకొని తీసికొని పోయినారు. నీ రివాల్యరు ఏమయినదో అడిగిరి. నాకాంతపు కానిస్టేబులలో నుండిపోయిన దని చెప్పగా వారు నమ్మలేదు. వారు నాచేతులను కలిపి త్రాడుతో నన్ను చెట్టునకు కట్టిరి. వారు పోయినతరువాత చావుతో త్రాళ్లకు త్రొక్కుకొని, మావారిలో వచ్చిచేరితిని. నన్ను ముఖముమీద కొట్టి నా రుదారిలో నేను పోవజేసిన నా రివాల్యరును తీసికొని ఈ గంగతి అక్కడ గ్రామమున్నులలో చెప్పి నాను. అతడు వాణ్ణి పోలీసువాణ్ణి రిపోర్టుపంపెను. దానిలో నేను సంతకముచేసినాను.

క్రాసు:— రిపోర్టులో యిద్దరు పితూరీదార్లు నన్ను పట్టుకొన్నట్లు వ్రాసినారు. అని యీసాక్షి చెప్పెను.

58 సాక్షి:— 610 నెంబరు, పో. కా. నారాయణ దేవారాగారి సాక్ష్యము:—“నేను గంబాము, చిత్రపురం రెవెన్యూ కనిస్టేబులు పితూరీలో చనిపోయిన జడ్డు దేవారా (కానిస్టేబు) నాకొమారుడు. అతనున్న నేనున్న పితూరీ డ్యూటీమీద పంపబడితిమి. మే విద్దరము ఇన్స్పెక్టరు కేసరలు, కీసినోరగార్ల యాజమాన్యముక్రింద పోరాడితిమి. నాకుమారుడు పితూరీలో గుండుదెబ్బలను చనిపోయెను. దాక్టరుగారు పరీక్షించి ఆకారణమును స్థిరపరిచినారు. ఆతనిని యూనిఫాంముతోనే తగులబెట్టి నారు.

క్రాసు:— నాకుమారుడు అడ్వాక్సు గార్డలోను నేను జైనుకనున్న మొగలదొడ్డి యుద్ధములోను యుంటిమి, అతను పడి పోవుట నేను చూడలేదు. యుద్ధము అయినతరువాత మేముంటా శరభన్న పాలెములో దగ్గరగా చేరినాము. అచ్చటనే మాలో యెంతమందివున్నారో లెక్కచూచుకోగా నాకొమారుడు కేల్చుటెలిసినది. అంతవరకు నాకుమారుడు పోయినగంగతి నాకు తెలియదు. అప్పటికి 7 గంటలరాత్రి అయినది. నాకొమారుడు తిప్పి పోయినాడని అనుకున్నాముగాని చనిపోయినట్లు తెలియదు. మరి రెండురోజులు పోయిన తరువాత శవము కనపడినది. మరి యిద్దరుగూడ తప్పిపోయినతరువాత మమ్ములను కలిసికొనిరి. పితూరీ దార్ల గుండుదెబ్బల నాకొమారుడు చనిపోయినట్లు నాకు తెలియలేదు అని యీసాక్షి చెప్పెను.

ఇమ్మోరీరావుగారి సాక్ష్యము:—“నేను బెల్లారి స్వెస్. ల్ కోర్టులోనుండి ఇప్పుడు డిక్చార్జి అయినాను. నన్ను 50 మందితో పితూరీకి స్కాటుకవద్ద హాయిటరుగార్లతో రామవల్లి ఘాటునకు పంపిరి. నేనున్న మరెవ్వరూ కానిస్టేబులను ఎడ్వాక్సుగార్డలో నున్నాము. రామవల్లిలో మమ్ములను కలిపి కొనిశరభన్న పాలెమునకు వారిజాపును మావొరగారుకోరగా మేము ఎడ్వాక్సుగార్డలో పోతిమి. వెళుకనున్న దొరలవైని గుర్తు వదలిరి. మేము వెంటనే నేలను పడుకొంటిమి. దొరలుపడి పోయిరిగా అని వెనుకకుపోగా మహమ్మదు యాకూబు (నెం 1610 రు కానిస్టేబు) దొరలు దెబ్బ తగిలి చనిపోయినారని చెప్పెను. ఆ తని కి కూడ (ఎడమవైపున దెబ్బ తగిలెను మరెవ్వరూ కానిస్టేబు కొందరిని వస్తుయన్నాడు. అతడు అని వరకు రామవల్లిద్ద మమ్ములను కలిసికొనినట్లు చెప్పెను. మేము శరభన్న పాలెము 4 గంటలకు వెళ్లియుంటిమి. అన్నట్లు గంబాం రెవెన్యూలో, ఇన్స్పెక్టరు కేసరలుగారిని కీసినోరగారిని కలిసికొంటిమి. ఈసంగతులు వారిలో చెప్పితిమి. అందువై ఇది వరకు పితూరీదార్ల చేతిలోనుండి తప్పించుకొన్న అస్సారావు గారిని దెబ్బలు తిన్న వారిని సరిసేపట్టణము పంపివేసిరి. స్కాటు కవద్ద, హాయిటరుగార్ల శవములను తీసికొనివచ్చుటకు మేముం దరము దెబ్బలాటలనువలన వెళ్లుతూఉండగా మేము ఇంకా స్థలముచేరక మునుపే మరల పితూరీ దార్ల గుర్తును కాల్చిరి.

ఇప్పుడు మమ్ముక గంబాం కానిస్టేబులను చనిపోయెను. మా పార్టీలోనుండి ముందుకుపోవుచున్న మాధవనాయకుడు దెబ్బలు తగిలెను. అతడు శరభన్న పాలెములో నుండెను. గోవిందనాయకుడు కనబడలేదు. ఇద్దరు దొరల శవములను 1584 నెం బరు కానిస్టేబు శవమును దెబ్బలు తగిలిన 1494 కానిస్టేబును చుట్టు ప్రక్కల గ్రామస్థులు సరిసేపట్టణము తీసుకొనివచ్చినారు. మా పార్టీలో 6 తుపాకులు, టెల్లులు, 800 తూటాలు పోయినవి. ఈ సామానులన్నియు మొదటి దెబ్బలాటలోనే పోయినవి. తరువాత దెబ్బలు తగిలిన కానిస్టేబు సరిసేపట్టణములో చనిపోయెను. పితూరీకివచ్చిన మరెవ్వరికి యిట్టి తుపాకులు లేవు. మాబల్లారి జిల్లావానికి లెక్క మరి యెవరికిన్ని ఇట్టి తుపాకులులేవు. (ఇచ్చట సాక్షి ప్రవర్తన వక్రపులలోనుండి కొన్నిటిని పోల్చి చూచెను) చనిపోయిన స్కాటుకవద్ద హాయిటరుగార్ల రివాల్యరు పోయినది. దొరలతో సామానులు వెనుక బెట్టివై వచ్చుచుండగా అవి కూడ పోయినవి:—

క్రాసు:— మమ్ములకు పనిలోనుండి తీసివేసిరి. పితూరీలో బాగుగా పనిచేయలేదని మాబలము 150 మంది తీసివేసినారేమో నాకు తెలియదు. దాతనపట్టికి మొగలపూటుకు 2 మైళ్లదూర మున్నది. మేము 1 ఫర్లాంగు కొండపై కెక్కినతరువాత గుండ్లను ప్రేల్చితిమి. మేము ప్రేల్చినస్థలము శరభన్న పాలెమున కొక మైలుదూరమున నున్నది. కొండమీద నున్న దావనపట్టికిని క్రిందనున్న శరభన్న పాలెమునకు 4 మైళ్ల దూరమున్నది. మొగలిదొడ్డి యెక్కడనున్నదో తెలియదు. ముందుపోవుచున్న మాకున్న వెనుకను చనిపోయిన స్కాటుకవద్ద హాయిటరుగార్లనుకు ఎంతో దూరములేదు. మేము పోవువారి వంకవంకలుగానున్నది. పితూరీదార్లయొక్క గుండుచప్పుడు విని మేము పరుకొనినాము. నేను పోలీసుతుపాకీ శబ్దము వినుటచే వెనుకతిరిగి కాల్పు మొదలిడినాను. మా తుపాకులను పోలీసు తుపాకులనున్న ధ్వనిలో భేదముకలదు. స్కాటుకవద్ద హాయిటరుగార్లలోనున్న మేము యావస్థగిదిమి 808 మా తుపాకుల 5 పట్టుకొనియుంటిమి. పోలీసు తుపాకీశబ్దము ప్రక్కనుండి వస్తుండెను. ఆ ప్రక్కనుండి కాల్పునారు పితూరీ దార్లలో మరియెవరో నాకు తెలియదు. మా ఎడ్వాక్సు గార్డవారు తుపాకులను కాల్పుటకు మరల ప్రయత్నింపలేదు. మొదటియుద్ధములో దెబ్బలుతిన్న మహమ్మదు యాకూబును తప్ప దెబ్బలు తగిలినవారినిగాని దెబ్బలు తగులచుండగా గాని నురివరని నేను చూడలేదు. దొరలు పడిపోవుట తాను స్వయముకదాచిట్లు సాహెబు చెప్పెను. పితూరీదార్లకును మాకును చేయకీచేయ పోట్లాట జరుగలేదు. పితూరీదార్ల బలశక్తముగ తుపాకులను లాగుకొన్నట్లు నాకు తెలియదు. పోలీసునాకు తుపాకులు వస్తారాలను విడిచివెట్టి వెళ్లి పోవచ్చినట్లు నే నేలచితిని. అస్సారావుగారిని నేనెరుగను. ఆయన నెంబరు నాకు తెలియదు. ఆయన మాలో నున్నాడో లేదో నాకు తెలియదు” అని యీసాక్షి చెప్పెను.

చొక్కలింగం దొరగారి సాక్ష్యము:—“నేను దుశ్వత్తి ముతాదారును. నాకు 8000 రూ॥ రాబడికలదు. నా గ్రామములు సుమారు 40. నా కాపురము బొమవరము. అడ్డతీగెలకు 4 మైళ్ల దూరములనున్నది. వైడిపుట్ట మామూలానినైన. అసిష్టాంటు కమిషనరుగారు వైడిపుట్టలో 50 యకరములభూమి శ్రీరామ రాజుగారికి యిచ్చినట్లు ఆర్డరుయిచ్చినారు. అసలు ఆర్డరు కమిషనరు హిగ్గిస్సుగారు తీసికొని దాని కాపీనాకు యిచ్చినారు. ఈ 50 యా భూమి నదరు ఆర్డరు ప్రకారము నేను రాజుగారికి ఇచ్చినాను. అందువై శ్రీరామరాజుగారు నా పేర అడ్డతీగెలలో కడపా వ్రాయించియిచ్చినారు. అందువై వారి సంతకముకలదు. రాజుగారు అప్పట్నుట నాకు ఉత్తరములు వ్రాయటచే ఆయన దగ్గర నాకు తెలుసును. ఈ (తూనిరాజుగారికి వ్రాసినది. 2 నెం బరు గల వుత్తరము. డి. నెం బరు గల పుస్తకము ను చూచి) దగ్గర రాజుగారి చేను. రాజుగారు ఆభూమిని పుచ్చుకొని శేకాని వారు దుశ్వత్తి ముతలకు నవి ఏమిచేయలేదు. వారు నేపాళదేశము వెళ్లిపోతానని చెప్పెవారు. వారు ప్రజలకు మంత్రోపదేశము చేయడము, రక్షణకులు కట్టడము మున్నగునవి చేసేవారు. వారికి గూడెను, తాలూకాలోను కొయ్యూరి ముతలలోను వుండి పరిచయము కలదు. అడ్డతీగెల దొమకొన్నప్పుడు నేను అక్కడనే తపాస్సిలుదారుగారి వుత్తరువుల ననుసరించి యుంటిని. నాచేతిలో తుపాకీకూడ గలదు. పితూరీదార్ల హెచ్చుటచే నేను భయముచే తుపాకీ వేల్చలేను. పితూరీదార్లు తనగ్రామం వచ్చినట్లు దర్బారుగామమున్ను నాపేర వుత్తరము వ్రాసెను. ముత్యాల

పాపయ్యగారు నవుఖరు యర్రంకెట్టి (ముద్దాయి) పితూరీదార్లలో కలిసిట్లు నేనే ఆ కమిషనరుగారికి రిపోర్టు వ్రాసినాను. 4-వ ముద్దాయి కింది అచ్చయ్య పట్టుబట్టు నేనే రిపోర్టు వ్రాసినాను.

జడ్జి:—ఎవరూ పట్టుకొన్నట్లు రిపోర్టుచేసినావు. సాక్షి:— (రిపోర్టుచూచి) పోలీసువారు పట్టుకొన్నట్లు.

క్రాసు:—ముద్దాయిలలో భూ గ్రామమువా రెవరూ లేరు. రాజుగారిదగ్గరనుండి వచ్చినట్లు చెప్పినయొత్తరములు ఏ వున్న ఇక్కడకు నేను తీసికొనిరాలేదు. రాజుగారికి నాకు స్నేహములేదు. శిరోధములేదు. భూమివై తాకులు మున్నగు నవి కట్టించుని కోరుతూ, నాపేర ముచ్చలికా వ్రాసిన పది పేజీలు పోయిన దరిమిలాను ఏమిదనములలో చాలా వుత్తరములను వ్రాసినారు. రోజు ఒక వుత్తరము వ్రాసేవారు. ముచ్చలికా వ్రాసిన సాక్షిగారి తదితరసాక్షులగాని ఎవరున్న ఇక్కడకు సాక్ష్యము నిమిత్తము రాలేదు. రాజుగారి స్వాధీనములోనే భూమి అంతయు నుండెడిది. వెళ్లిపోయేటప్పుడు నాకు విడుదల వ్రాసియిచ్చినాడు. అది యీకొత్తలో ఫయలుకాలేదు. ఆయన నాతో నేపాళదేశము వెళ్లెదనని చెప్పివారుగాని ఎవరుకు ఆదేశము వెళ్లెదనన్నాలో నాకు తెలియదు. నిజముగా ఆయన దేశము వెళ్లుతారనే నేను భావించినాను. ఆయన సంతకము మాత్రమే నాకు తెలుసును. ఆయనదగ్గర నాకు తెలియదు. ఈ (తుని నూర్కనారాయణ రాజుగారికి వ్రాసినది. మార్కుగల) వుత్తరము ఆయనదగ్గరే అవునో కాదో నాకు తెలియదు. పుస్తకములో కొన్ని పేజీలుమాత్రము రాజుగారి వాతయేను. దీనిలో (ప్రదర్శనము కాబడి పుస్తకములో అన్ని పేజీలుచూచి) ఒక పేజీ వై మూలం రాజుగారి సంతకంకలదు. గూడెనురాజులు, కోయ్యూరితాలూకా ప్రజలు రాజుగారిలో అప్పట్నుట వరకుం జంపమైన యంశములను నీతియంశములనుగరించి లెక్కించుటకు రాజుగారి దగ్గరకు వచ్చేవారు. ఆయన రక్షణకట్టిట్లున్ను, మంత్రోపదేశములు చేయుటనుగరించి నేను వింటి నేగాని నేను స్వయముగా ఎరుగను. స్వేమనును దొమకొన్నప్పుడు నేను అడ్డతీగెల గ్రామములోనే యున్నాను. అందుచే ఏమిజరిగెనో నేను జూడలేదు. కానిపేటల దగ్గర నొకమారు మేదరపెట్టితో నున్న కాకితములను పితూరీదార్లు పట్టుకొన్నారు. ఆ కాకితములు ఇక్కడ ప్రదర్శనము అయినవో లేవో నాకు తెలియదు. ముత్యాల పాపయ్యగారి నౌఖరు యర్రంకెట్టి వ్యవసాయము చేసేవాడు. యర్రంకెట్టిని కనిపెదరు నే నెన్నడు చూచియుండలేదు.

సి.సి. 3 నెంబరుగల రిపోర్టు తా॥ భోగట్టా వారు యల్లాపు పాపులు యిప్పుడు బ్రతికియున్నాడో లేదో తెలియదు. ముత్యాల పాపయ్య 19 వ ముద్దాయినిగరించి యేరిపోవుననాకు పరిచయంలేదు.

కోర్టు:— (సి. సి. 3 నెంబరుగల రిపోర్టుచూచి):— ఇదికాదా పాపులు పంపిన రిపోర్టు.

సాక్షి:— (చూచి) ఇదే ముత్యాల పాపయ్య పంపిన రిపోర్టు.

ఇదివరకు రాజుగారు ప్రభుత్వమువై దండెత్తుటకు ప్రయత్నించినట్లుగాని అందుకు మహమ్మదీయ, సామ్యురు పోగుచేసి నట్లుగాని నేను వినియుండలేదు” అని యీసాక్షి చెప్పెను.

(ఫలహాంసంతరము).

సరిసేపట్టణం అసిష్టాంటు సర్జను సాక్ష్యము:—

“నేను స్వెస్. ల్ డ్యూటీపై సరిసేపట్టణముకేరి 16-9-22 నుంచి ఆనుపల్లి అడ్డంకు సర్జనుగా యున్నాను. నేనే స్కాటు కవద్ద హాయిటరుగార్ల శవములను పరీక్షించితిని. వారిద్దరిమృతికి తుపాకీదెబ్బలే కారణము. ఇద్దరికి చెరియొక ఇతర దెబ్బయుంటు నుండెను. శరీరమున వియల్లెలులేవు. బల్లారి కానిస్టేబు యాకూబు సాహెబు ఎడమభుజమువై తగిలిన తుపాకీదెబ్బ నాహాస్సుటులలో బాగుచేయబడెను. మాధవకొ నాయకుగూడ పోన్నట్లు లలో చేర్చుకొనబడెను. అరెకి తుడితోడలో నొక గుండు దెబ్బయున్ను. వాయన నొకదెబ్బయున్ను నుండెను. తరువాత ఆకారణముచేతనే ఆయన మృతిచందెను. ఆయన ఎవ్వరూ చని పోయినో జ్ఞాపకంలేదు. మరెవ్వరు కాన్స్టేబులలోను (ఇతరు అనామ్యుడు, మునుస్వామి బల్లారిహాస్సిటులలో చేర్చుకొనబడిరి. వారికిఇప్పుడు నింపాడిగానున్నది. 20-వ ముద్దాయి పట్టుబట్టు చేతి ముడుకునకు తుపాకీదెబ్బల కలిగిన దెబ్బను ఆనుపల్లిలో బాగుచేసినాను. అతనిని పోల్చుగలను. (అని ముద్దాయిలలో నొకరిని పోల్చెను.)

క్రాసు:—స్కాటుకవద్ద హాయిటరుగార్ల శరీరమున నున్న దెబ్బలు తుపాకీ గుండుదెబ్బలనియే నేను చెప్పెదను.

మల్లపదాలు (20 ముద్దాయి) ముంజెయ్యకి తగిలినదెబ్బలు తప్పకుండా తుపాకీదెబ్బలు చెప్పలేను. అవి మరి యేదిభయమైన వస్తువులచే తగిలిన దెబ్బలయిన అయివుండవచ్చును." అని యీ సాక్షి చెప్పెను.

అదేసా నడిపిపదాలుగారి సాక్ష్యము:—“సంగులూరు గూడెముకు సంగులూరుకు 3 మైళ్లదూరము. రాజవొమ్మగి డ్డేవజ్జ కొట్టితరువాత మాత్రా పితూరిదార్లు వచ్చినారు. సమాచారము 30 మంది యున్నారు. వారిచేతులకు తుపాకులు కత్తులు వున్నవి. ముట్టడం పీరయ్యదొర మాత్రా పితూరి దార్లను తీసికొనివచ్చినాడు. మా అన్న సంగులూ గ్రామమున్నది. మా అన్నను రాజుగారు పాలు పంపవనగా గూడెమునకు నాచేత పాలుపంపెను. నన్ను వారిలో రమ్మనమని బలవంతపెట్టగా వారిలో తెల్లవాడూ నడచి సిగపులుచేరితిమి.

7,2,21 ముద్దాయిలు పితూరిదార్లలో నుండగా జూచి నాను. అక్కడనుండి గూడెము నేను కచ్చి స్కూలుమాస్టరుతో (గూడెము) చెప్పి చింతపల్లిలోనున్న కమీషనరుగారి తోగూడ ఈసంగతి చెప్పినాను. నరసిపట్టణములో గుర్తిండుటకు వెట్టిన సమావేశమునకు వెళ్లితిని. అంతకు పూర్వము నేను పితూరి దార్లను వారి పేర్లనుకూడ ఎఱచెను. వారిలో నేను పోల్వినవారిని ముగ్గురిని నేను పూర్వమునుండి యెరుగుదును.

క్రాను:—పితూరిదార్లు చింతపల్లి, రాజవొమ్మగి, కృష్ణాదేవి స్థేమలు వోయకొనరిని నేను నీన్నాను. మాగ్రామం పితూరిదార్లు వచ్చున కప్పుడు వారిలో గూడెంకొత్త నిల్లి ముతాదారు ముతం పీరయ్య దొర యున్నారు. ఈయనకొన్నాళ్లు విజయనగరంలో రాజకీయతైలిగానుండి విడిపోయినవచ్చి నారు. ఈయనకు పితూరిదార్లు అరదండాలు పగులగొట్టి రాజ వొమ్మగిలో విడిపించినారు. నాప్రాణము తీసివేస్తారేమో అను భయముచేత నేను పితూరిదార్లతో వెళ్లితిని. మూటలు మోయు టకే నన్ను తీసికొనివెళ్లిరి. ఈ ముద్దాయిలలో కొందరు తుపా కులు, కొందరు మాటలు మోయుచుండెవారు. నేను ఈ ము ద్దాయిలను సంతలలో అప్పటప్పట చూచేవాడను. మా అన్న య్య (గ్రామమున్నది) ఈసంగతులు చెప్పినానుగాని ఈసం గతి రిపోర్టు చేయమని చెప్పలేదు. ఎంతవనగా కమీషనరుగారి తో అమరుచటిపడిమే చింతపల్లిలో చెప్పినాను. నా దగ్గర కమీషనరుగారు ఏ బాక్సము వున్నవోనలేదు. నేను కమీష నరుగారితో ముతం పీరయ్యదొర పితూరిదారులలో నున్నాడని గాని నేను ఇప్పుడు పోల్విన ముద్దాయిలు (7,2,21) పితూరి లో నున్నారని గాని చెప్పలేదు. నేను పితూరి దార్ల చేతులలోనుండి సిరిబలిగ్రామం దగ్గర తప్పించుకొని వెళ్లి పోవచ్చినాను. ఇటుల నే నాతో పారిపోవచ్చిన గుండుదొర కూ డచరివేస్తారనే భయముచేతనే పితూరిదార్లలోకలిసిను.మాకన్న ముందే నేను పోల్విన ముగ్గురు ఖంబుదీలును చేరినారు. పితూ రిదార్లతో తగిలినది నాకు తీగగాని మరి యేదిభయమైన దండన గాని విధించబడలేదు. నేను పితూరిదార్లచేత బలవంతముగా తీసి కొని పోబడితిని నేనుచెప్పినాను. నరసిపట్టణము తనిఖీలో గుండు దొరను నేనుచూచినాను. నేను నరసిపట్టణంలో తనిఖీకి వెళ్లినా నని దిగువకోర్టులో చెప్పలేను.

బాస్టియన్కొదొర (ఏజెన్సీ డివిజన్లోనున్నదారు) గారు వెట్టు బాధలచేతనే యీపితూరిలేవినదనియున్న ఈయననుచే పితూరి లేవినదనిన్ని ప్రజలు తరుచుగా అనుకొంటారు." అని యీసాక్షి చెప్పెను.

ముట్టడం గుండుదొరగారి సాక్ష్యము:—“నేను లక్క- వరము గ్రామముననున్నాను. గూడెముకూ మాత్రామకు 3 క్రోసుల దూరము. నేను 'సంగులూ' సోమవారము వెళ్లినాను. అప్పుడు రాజుగారున్న పితూరిదార్లన్న వస్తుయున్నారు.వారిచేతులకు, తుపాకులు కత్తులు,పిరంగిలు వున్నవి.అచ్చటనుండి గూడెమువెళ్లి పోతూ గ్రామముననున్న పాలుపంపవని రాజుగారుచెప్పెను. అప్పుడు నేను అరిటిపల్లెను,నడిపిపదాలు పాలున్న, గూడెములో రాజుగారికి యిచ్చివేసి వెళ్లిపో వస్తుయుండగా గంటదొర మల్లుదొరలు తుపాకులు మోయడానికి పీరు కావని యున్నారు. పీరలను నదికితే గవర్న మెంటులో మఫలను గురించి చెప్పివేస్తారని రాజుగారితో చెప్పి మాచే తుపాకులు మోయించుకొని నదికి తీసికొనివెళ్లెను. అచ్చట నేనున్న నడిపి పదాలున్న తప్పించుకొని పారిపోవచ్చినాము. పితూరిదార్లలో 22, 1, 2 ముద్దాయిలను పోల్వగలను. పీళ్లను అప్పటప్పట సంతలలో చూచితినిగాని వారిపేరులు నాకు తెలియదు. నరసి పట్టణం వెళుదు నేను వెళ్లినాను.

క్రాను:—నడిపి పదాలును, నేనును ఒక్కదినమే పితూ రీలో చేరితిమి. ఈముగ్గురు (పోల్వబడిన ముద్దాయిలు) అంతకు

పూర్వమే పితూరిలో చేరినారు. పితూరిదార్లంతా పరుండియం కుట్రతో నేను పరుగెత్తుకొని తప్పించుకొని వెళ్లి పోవచ్చినాను. నాకు ప్రాణభయమువల్లనే పితూరిలో కలిసితిని. అలాగుననే పితూరిదార్లలో కొంతమంది భయముచేతనే కలిసియున్నారు.

నడిపి పదాలు కూడా భయముచేతనే వెళ్లియుంటాడు. తలిమ్మాయగ్గురు (ముద్దాయిలు పోల్విన) అలాగున భయముచే చేరినారేమో నాకు తెలియదు. నాకు తుపాకీచేల్చుట తెలి యదు. ఈ ముగ్గురు ముద్దాయిలకు తుపాకీలు తేవు. పీగు ప్రేల్చగలతో తోగో నాకు తెలియదు. బలవంతముగా పితూరిలో మనుష్యులను చేర్చుకొంటున్నారని నేను చేరకపూర్వమే విం టిని. నాకు చదువురాకపోవుటచే నేను రిపోర్టు వ్రాయలేదు. అందుచేతనే స్వయముగా కమీషనరుగారితో చెప్పినాను. స్కూలువాడుగుగారి చేతనయినా రిపోర్టు వ్రాయించలేదు. ముట్టడం పీరయ్యదొరను పితూరిదార్లు బలవంతముగా విడిపించి రనిగాని ఈముగ్గురు ముద్దాయిలను నేను జూచితినిగాని నేను కమీషనరుగారితో చెప్పియుండలేదు.—నేను చెప్పిన స్కూలు చేత్తురు తనయుద్యోగముకు సెలవువెట్టి పితూరిదార్లలో పోతీను ఉద్యోగమును చేయుచున్నారు. అందుచేతనే ఈయ నతో నేనుపితూరిదార్లు నన్ను పట్టుకొనుటనుగురించి చెప్పినాను. ఈయన పేరు కొరగాని లక్ష్మయ్యగారు. నేను ఇప్పుడు గ్రామ మన్నదిగానే యున్నాను.

బాస్టియన్కొ దొరగారి మహా ఉద్దేశమయిన అల్లరులే ఈ పితూరికి కారణము. ఆయనను తీసివేస్తే ఈ పితూరి లేకపోవును.

కొర్టు:—ఈ ప్రశ్న ఎందుకు పనికెవచ్చునని వేసినారు.

డి. వకీలు:—శ్రీ చక్రవర్తిగారివై యుద్ధముచేయుట ఈ పితూరియొక్క యుద్దేశము గాదని రుజువుచేయుట కొరకు,

సాక్షి:—నరసిపట్టణములో జరిగిన గుర్తింపు సమా వేశమున నేను పోల్విన ముద్దాయిలు ముగ్గురు తప్ప తలిమ్మాయికకక కొర్టులో నన్ను ముద్దాయిలలో నెవరిని న్ని నేను అచ్చటజూచి యెరుగను. నరసిపట్టణం మేజిస్ట్రేటుగా రక్కడ నున్నాను. ఆయన పోల్వమని నన్నుఅడిగిరి. ముద్దాయిల పేర్లను వ్రాసికొని కాగితముమీద నాచేత సంతకము చేయించు కొన్నారు." అని యీ సాక్షి చెప్పెను.

ముట్టడం బోడిదొరగారి సాక్ష్యము:—దొక్కలూరుగ్రామ ముననున్న గబ్బలం లక్ష్మన్నను నాకు తెలుసును. నేను నాకు చేసేనూర్యకొనుచుండగాఅతనువచ్చిమమ్ములనే గవర్న మెంటుకు వచ్చుంతచేయడానికి వచ్చినావా అని కత్తితో కొట్టెను.కత్తితో నా నెత్తిమీద నరికెను. అప్పుడు వానిని నేనున్న చిన్నపు యను మరయొకడును పట్టుకొని పెదవలన దొరలదగ్గరకు తీసికొని పోగా అక్కడనుండి చింతపల్లి తీసికొని వెళ్లవనగా అచ్చటకు వెళ్లి అనువులలో మూడువారము లుండి గాయములను మాన్చు కొంటిని. నన్ను కొట్టినందుకు అతనికి 6 మాసములు తీవడెను.

ప్రా. పీఠ్యు:—అతనిని నీవు ఇక్కడ వున్నవారిలో పోల్వగలవా? (ముద్దయలలో)

సాక్షి:—పోల్వగలను. (అనివెళ్లి 6-వ ముద్దయని చూపె ను. ఈతను మరయొకడు)

ప్రా. పీ:—బాగుగా పోల్చుము, అతనుకాడు. సాక్షి:—ఇతనేను.

డి. వకీలు:—ప్రాసిక్యూషన్ వారిచ్చు సలహాప్రకారము పోల్చుచున్నాడు. కొర్టువారు విశ్వసించవలెను.

ప్రా. పీ:—మరయొకమారు.

సాక్షి:—ఇతను (అని 21-వ ముద్దయని చూపెను)

కొర్టు:—మొదట ఏల అతనిని గుర్తించలేకపోయినావు. సాక్షి:—కండ్లు మసకలుచేత.

(అప్పుడు కొర్టువారు సాక్షిని యుక్తిపామ్యుని 21 వ ముద్దాయిని వేరేదాది, పున్న మిగత ముద్దాయిలలో, పోల్వ మనగా సాక్షి అనుద్దాయి ఇక్కడ తేడని చెప్పెను. 21 వ ముద్దాయి తనను కొట్టిపట్టు చెప్పెను).

ముద్దాయికి నాకు విరోధము లేదు. అతను అప్పుడు త్రాగి పోల్వకముతప్పి నన్ను కొట్టెను." అని యీ సాక్షి చెప్పెను.

గడిమిలి బాలయ్యగారి సాక్ష్యము:—దామనపల్లి గ్రామ ము మాకాపురము. 3 సెలల క్రిందట కనివారము మాత్రా ముప్పదమందిచ్చిరి. గంటదొర వ గై రా లు, మామున్నయను భోజనసామగ్గులు ఇయ్యమనికొరిరి. మున్నయ మాడెముగ్రామము భోజనసామగ్గులకొరకు వెళ్లవనగా వారు అక్కడ హా జరు అయ్యున్న కొరుకొండ కంటకు ఆచ్చిరావు అను కానిట్టెలు అడు తీసికొనివెళ్లిరి. గ్రామమున్నయ నేను రిపోర్టు పట్టుకొని చింతపల్లివెళ్లి. డి. వి. జి. దొరగారికి ఇచ్చినాము. మాగ్రామం

వచ్చిన పితూరిలో (21 వ ముద్దాయి) గబ్బలం లక్ష్మయ్యను చూచినాను. అప్పటప్పట సంతలలో ఇతనిని చూస్తుండే వాడను. నేను నరసిపట్టణము వెపోలినుకు వెరేడ్లు నాను. మా గ్రామమున్నయ రక్తగ్రహణిచే బాధపడుచున్నాడు. అతను ఇప్పుడు కొర్టుకు హాజరు కాలేడు.

క్రాను:—నాయూరును గ్రామమున్నయ యు రును ఇరుగుపొరుగు గ్రామములు. నేను పితూరిదార్లతో వెళ్లియుండ లేను. నేను వారి మందుగుండు పెట్టెలను మోయలేదు. వారు మాడెమువెట్టు నేను చూచినాను. కానిట్టెలు దొరచేభోగట్టా కొరకు పంపబడుటచే అక్కడనుండెను. అతను వారిని చూడగా నే పిల్లినలె నక్కపోయెను. దొరలు ఎక్కడ నున్నారని అని కాని న్నే విలు ను,పి తూ రి దార్లు అడుగగా చింతపల్లిలో ఒకదొర యున్నాడు అని చెప్పెను. జబబుచెప్పకుండా కానిట్టెలు వారిలో మోడము వెళ్లేడి. మాగ్రామమున్నయ మాడెమునుండి వచ్చి గతరువాత పితూరిదార్లకు సామాను ఇస్తానని అనెను. దొరలు ఈవారిని వస్తురు పొందుండి చంపండి" అని వారిలో యెంతమా త్రము మాగ్రామమున్నయ చెప్పలేదు. మనుష్యులను పితూరిదా రులకు సహాయము ఇయ్యలేదు. రాజుగారు పితూరిలో చేరకపో తే చంపివేస్తారు అను భయముచేతనేగాని లేకపోతే యితమ ట్టుకు హెచ్చుగ ఎవరు పితూరిలో చేరయిండురు. పితూరిదార్లు 30 మంది మాత్రమే యున్నారు.

తిర్గుపరీక్ష:—కానిట్టెలు పంచ, కొటుమాల్రమే వేసి కొనెను. యూనిఫారము లేదు అని" యీసాక్షి చెప్పెను:—

(62-వ సాక్షి దుత్తుల అయ్యన్న పాత్రుడు అనే సాక్షిని ఫిర్యాదీ తరపున విడిచి పెట్టుకొనిరి)

ఆగ్ని సోమన్న దొరగారిసాక్ష్యము:—నేను మాడెముగ్రా మం రయితును. మాగ్రామం పితూరిదార్లు దనరాలలో ఒక శనివా రము రావడము నాకు తెలుసుకు. చీకటి పడుటకు ముందు వా రువచ్చిరి. వచ్చినవారందరూ పూరంతా చెదరిపోయినారు. మా యింటికిమాత్రము మల్లుపదాలవగైరాలవచ్చి భోజనసామగ్గులు అడిగిరి. బోజ్జపదాలు వగైరాల చేతులలో తుపాకులు, గున్నీ లు, కత్తులు నున్నవి. నేను కొంతమందిని పోల్వగలను. నేను గబ్బలందొరను పోల్వగలను.(21-వ ముద్దయ) ఈతను మాయంటికి రాలేదు. ఈతడు మాయంటిపక్కనుండి వెళ్లిపోతూయుండగా చూచినాను. మేమంతా ఒకముతాదార్లమేను. అమరుచటిపడిమే (అదివారమునాడు) దొరలను చంపడము గురించి విన్నాను. నేను నరసిపట్టణములో పోల్వినాను.

క్రాను:—నీదగ్గర పితూరిదార్లు వకమానెడు బియ్యం తప్పకు నెయ్యి తీసికొని వెళ్లినారా అని పోల్వినవారు నన్ను తరువాత దర్శిస్తుచేసినారు. అప్పుడు గబ్బలం లక్ష్మయ్యదొరను చూచినట్టు పోల్వినవారిలో చెప్పలేదు. మా గ్రామమున్నయకు రిపోర్టుచేసినప్పుడైనా నేను—ఇతనిని చూచినట్టు చెప్పలేదు. తరువాత నరసిపట్టణములోమాత్రం పోల్వినాను. లక్ష్మయ్య దొర పితూరిదార్లతో మూటలు మోయ్యడమే నేను చూచినాను. ముద్దాయిలగు ఏజెన్సీవారినిన్ని నరసిపట్టణం బస్టివారినిన్ని కలిపి నన్ను పోల్వమని చెప్పితే ఏజెన్సీవారిని వేరేగా నులభ ముగా పోల్వవచ్చును గనుక నేను సులభముగ పోల్వగలిగితిని." అని యీసాక్షి చెప్పెను.

తాటిక ర్తనుండి అనంతపురమునకు మోటారుబస్సు సర్వీసు

తాటిక ర్తనుండి అనంతపురమునకు కోడ్డువై 34 మైళ్ల దూరము. మోటారుబస్సులో 3 గంటలలోపల చేరవచ్చును. రైలులో గుంతకల్లు చుట్టిపోవుటకలన నుమారు 98 మైళ్లు అవును అనంతపురముగ నుమారు 6 గంటలకాలము కల్గును. ప్రయాణికు లకు అనుకూలము కొరకు రెండుమాసముల క్రిందట గుంత కల్లులో కొక కంపెనీవారు యానర్వీసును తాటిక ర్తనుండి అనంతపురమునకు వెట్టిరి. బాగాజరుగుచుండి కొన్ని కారణముల క్క కొడ్డోజులొగ నిలిచియుండినది. ఇందుకు కారణము ఈ స్వగుకంపెనీయొక్క యజమానత్వముచూచి బండిని వక్కలేయట. ఇది నిలిచిపోయిన కోజులలో ప్రయాణికులు మామూలు కట్టుకలకు గురి అయిరి. ఈదినంనుండి యిదిమరిన్ని ప్రయత్నగ జరుగుచున్నది. దీనియజమానులు యానర్వీసు చక్కగ జరుగు టకు తగు కట్టుదిట్టములు చేసివారునియు వునెం. 7½ గంట లకు తాటిక ర్తనుండి 10½ గంటలలోపల అనంతపురం చేరవనియు తిరిగి అనంతపురం నాంతుంత్తం 8 గంటలకు విడిచి తాటిక ర్త 8 గంటలకు చేరువనియు రైలువుచున్నారు. విక్రీలి సోకర్వ ముగ నుండు యానర్వీసు చక్కగా జరుగునను మానన లావువి.

మన్మథుని అభీక్ష } బడేటి పెంకట్రాహుద్యుని

స్వరాజ్యపతాకరక్షణము

నాగపూరులో సత్యాగ్రహము

సత్యాగ్రహి అవారిగారికి ఒక సువత్సరము శిక్ష. ఏప్రిల్ 18 వ తేదీన అవారిగాన (పార్టీ) సత్యాగ్రహ మొనరించినందుకు చెరువలకు కఠిన శిక్ష వేయబడెను. ఆయన చెరువలలో అవిశేషములను చూపించి తిరిగి సంతోషము కలుగజేసి రాజపూరు చెరువలకు పంపిరి.

శ్రీమతి సుభద్రా కుమారిగారు

మే నెల 31 వ తేదీన శ్రీమతి సుభద్రా కుమారిగారు రాజపూరులో సత్యాగ్రహమును తీసుకొనివెళ్లిన అది వేరమేయని ఆమెనుగూడ సరెట్టుచేసిరి.

సత్యాగ్రహ విజృంభణము

నాగపూరులో సత్యాగ్రహముల చాత్రబలముగానున్నది. అనుదినమున జేరింపబడి (జూన్ 5 వ తేదీ) చదువారి దివ్యభవనమున కలుగునట్లు జిల్లా కేంద్రమునకు రోడ్డు కేంద్రములను బాటలు తీసికొనియున్నందున ఎక్కడికిని ఆహ్వానములేమియులేదు. యువగాడు పతివలయు బాటల కేటకము మరెట్టి భవని యను వివరము కలఁటియు దూరమున కనబడగానే పోలీసు ఉద్యోగులు సన్నచేసెను. పోలీసువారు కట్టాయిత మయ్యెదరు. కనిపేయలు రోడ్డుకడకుగా విలచెదరు. కలఁటియుల తాళములను ధరించినట్లుగా, యోగులు ప్రతియోగులకు చూపు రీతిని పోలీసువారు కలఁటియులను సర్వవిధములగా ముక్త గురు సంతాపము జరుగును. అంతట కలఁటియులను అరెస్టుచేసి జిల్లా కేంద్రమునకు తీసుకొనిపోయెదరు. (ప్రజలు దిశలు చీలులు వాడెట్లు జయభవను లొనరించెదరు. ఉద్యోగులు కొంతసేపు విశ్రమించెదరు. మరికొంతసేపటికి మరియొకరై కలఁటియుల వచ్చెదరు. మరల నీరీతినే జరుగును. ఈరీతిగా సత్యాగ్రహము కుప్పముగ నిమ్మపంటముగ సగౌరవముగ జరుగుచున్నది.

31 వ తేదీన అరెస్టుచేయబడిన 24 గురులో ఒక్కొక్కరుగా కూడ కొందరువెళ్లినను వారినిగూడ అరెస్టుచేసిరి. ఒక్కరువెళ్లినను జనసముదాయము (ప్రొసెక్యూషన్) అనునామము. ఇప్పుడు నాగపూరులో ఉష్ణము 116 డిగ్రీలవరకున్నను ఉద్యోగులు చాలఁటితో ఉదయమును మధ్యాహ్నమును అటులే చాలసేపు రోడ్డుపై నిలచుచుందురు.

350 మంది పూర్తిఅయిరి

జూన్ నెల 1 వ తేదీన అరెస్టుచేయబడినవారిలో 350 మంది పూర్తిఅయిరి. 350 వ సత్యాగ్రహిని 1 వ తేదీన అరెస్టు చేసిరి.

క్షమాపణనిచ్చిన వాలంటీరు మరల వచ్చుట

ఇదివరకు సత్యాగ్రహ మొనరించి చెరువల కేగి క్షమా పణ నిచ్చి విడుదలను పొందిన యొక కలఁటియ మరల రాగా సత్యాగ్రహసంఘమునా రతనిని మరల పంపుట కంగీకరింపక ఆతని నిజమీ తిరస్కరించిరి. ఆతడు కలఁటియులతో గూడ వచ్చి ఆచట చేరిన జనసముదాయమునకు నిలిచి తాను క్షమా పణ యిచ్చుటకు కల కారణమును వారికి దీక్షగాగా విన్నవించి అందులకు ప్రాయశ్చిత్తముగా మరల వెళ్లుమన్నానని చెప్పి ధీర్యముతో బాటియగిరియును బాడుచు ముందుకు కురికను. పోలీసువారు రతని సరెట్టుచేసిరి. ప్రజల జయజయభవను లీనుమడిగ వెంటను.

ప్రముఖుల అరెస్టు

శ్రీమతి సుభద్రాదేవి, మానవవాణిపూర్తి, సేతు తిరంజిలూలు గార్లు 31-వ తేదీన అరెస్టుచేయబడిరి. దేవిగారు సత్యాగ్రహ మొనరించుటకు వెళ్లినపుడు జనసముదాయము (ప్రజాసముదాయము) బిగ్గబట్టుకొని యుండెను ఆమెను అరెస్టు చేసికొనుటకు వెంటదిన సింహవాదము గలభీరవమై యుండెను.

ల హి రం గ స భ

31-వ తేదీ సాయంత్రమున పురమంది రావరణమున జరిగిన ల హి రం గ స భ కు 8000 మంది వచ్చిరి. శ్రీమతి సుభద్రాదేవి పట్టు రాజగోపాలాచార్యులు గార్లు వచ్చిరి. ఆంధ్ర-రంగభటు సేతుజయవాలాబాగా రభ్యతరహించిరి సత్యాగ్రహవేళపూర్తియైన ప్రజలలో నవల రాసనభలను గూర్చిన ప్రసంగమే వినిపడుటలేదు. (హిందూ)

శ్రీయుత ప్రకాశంగారు

నేను నా మిత్రులతో 30 వ తేదీ ఉదయము 10 గంటల నాగపూరు చేరిని. రైలు స్టేషనువద్ద మాకు భువనమగు

స్వాగత మొనగబడెను. పురమందిమున కెదురున్న గృహమున మాకు బస ఏర్పాటుచేసిరి.

జమునాలాలు బజాబాగారు ప్రశంసనీయులు

నాగపూరులో సత్యాగ్రహము సర్వవ్యాప్తముగ జరుపుటకు కలయు కట్టుబాటుల నన్నిటిని చేసి సేతు జయవాలాలు బజాబాగారు రెండయు ప్రశంసనీయులైరి.

నిరోధకారణము పరిహాసాస్పదము

సిబిల్లెను అనబడు పోట 30800 మంది ననులు నివసింపుచున్నార. వారిలో 30 వేల మంది భారతీయులే. కక్కిన వారు భారతాంగులు. అట్టివో ఈ నిరోధము పరిహాసాస్పదము. ఏర్పాటులు

క్రొత్తగా హెచ్చుమంది కలఁటియులుగా చేరుచున్నార. చేరినవారికి ఏర్పాటులు చాల బాగుగానున్నవి. భోజన సాను గ్రుల ఏర్పాటుల నొక ప్రత్యేకసంఘము పరిశీలింపుచున్నది. బియ్యము గోదములు మున్నగు సామగ్రిలను పాత బురికను గా నిచ్చుచున్నార. 30 వ తేదీ ఉదయము నేను భోజన సామగ్రిలనుకొట్టునకు పోయి చూచితిని. కంటచెరుకు నవో అనబడు సామాగ్రిల కల 1500 రూపాయలుండును. ఈ సామగ్రిలు గాక భోజనసామగ్రిల నిమిత్తము నాగపూరు పాత బియ్యముగ 8000 రూపాయల వోసరి. కేకభట్లలకు వర్తకమును భూస్వాములను ఇటులలోటురాకుండ సామానులను భారతీయులందుమని వాదా నము చేసిరి కలఁటియులలో భోజనము చేయగోకువారికి ప్రత్యేకపాకాల ఏర్పాటుప బడెను. అసహాయంగా ప్రముఖుల స్వరాజ్యపతాకములను భద్ర పరచిరి.

వలంటీరుల సత్యాగ్రహపద్ధతి

కలఁటియులందరూ మహాత్మా భగవాన్నిగారి కరికిలన (కేంద్ర) నున్నార. వారు కాంగ్రెసు కార్యాలయమునండి బయట పేరి 2 1/2 మైళ్లదూరము నడిచి నిరోధస్థలమును చేరి ద రు పట్టుకొను మే జ స్ట్రీటు, డిప్టీయన్లెక్కడ జనరలు పోలీసు డిప్టీమానర్నెంటు, మున్నగునద్యోగులు కొందరవట నుందురు. 30 వ తేదీన కలఁటియులచేతికి రాగానే మేజస్ట్రేటు వారి వాపి చేసెను.

మే:— ఇది నిరోధిత్వలపని మీరెదుగుదురా?

కలఁటి:— ఎరుగుదుము.

మే:— దీని సత్క్రిమించిన మిమ్ముల సరెట్టుచేయుదురని మీ రెదుగుదురా?

కలఁటి:— ఎరుగుదుముగాని మేమిఉత్తరపు నల్లంఘిం చుటకే వచ్చితిమి.

మే:— అటులైన మిమ్ములను అరెస్టుచేసిరిని.

ఈసంఘాతము జరిగినకొద్దము కారని అరెస్టుచేసి తీసి కొనిపోయిరి. పత్రికానికేభయము ఆ స్థలమునకు కడుచేదగా నుండి స్వతముగా కనుటకును వినుటకును తగినఏర్పాటులు చేయబడెను.

స ద్భా వ ము

కలఁటియుల ధీరస్వామ్యులై నిర్భయముగా కల్లెదరు ఉద్యోగులు మర్యాద సత్క్రిమించకుండ కాంతముగ సరెట్టుచేసెదరు. పాదవ్యమేమియును కనడలేదు.

ఖులాసాపురుషుడు

ఒకతెగ కలఁటియులలో నొకకృష్ణ దధిశోత్సాహమును వెల్లడింపగా ఆతడెంత ఖులాసాపురుషుడో చూచితిరామని యొక యద్యోగి చెప్పెను.

అకాలీల సత్యాగ్రహమునకుదీనికిల భేదము

అమృతసరులో అకాలీల సత్యాగ్రహమునకు వతేనే నాగపూరులో గూడ ఏర్పాటులలో నెట్టిభేదమును లేదుగాని అచట పోలీసులుదెబ్బలుకొట్టుచుండిరి నాగపూరులో నాదెబ్బలు లేవు. ఆయన కలఁటియుల నీరీతిని సత్యాగ్రహమును సాగించుటకు కావలసినంతమంది కలఁటియ లిప్పుడున్నార. ఈలోగా చాల మంది చేరెదరని నాయకులలో నొకరు కాలో చెప్పిరి.

ఇతరరాష్ట్రముల సహాయము

నాగపూరుకును కాంగ్రెసు రాసనోల్లంఘనమునకును కావలసినంతమంది కలఁటియుల దొరుకుదురామని కలకత్తా యంగ్లమునుపత్రిక ప్రశ్నించెను. బొంబాయిలో సమాధాన రీత్యా ముమూడించుటచేసివట్టుగానే హెచ్చుమంది సహాయము చేసెదమని తెలిపిరి. విలాసపురము వారు నాగపూరు సత్యాగ్రహమున సాహాయ్యము రని అటనుండి కాతో నాగపూరువచ్చి సరాఫుసేంద్రరావు హదీలూగార్లు తెలిపిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘము

అవసర సమావేశము

జూన్ నెల 13 వ తేదీన నెల్లూరులో జరుగును

“భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభవారు సమాధానరీత్యాము నామోదించుటవలన కలిగిన కలిసితులను ఇతర విషయములను చర్చించుటకు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారి అవసర సమావేశము నెల్లూరులో జూన్ నెల 13 తేదీ బుధవారమునాడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు జరుగును. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ గూడ నచటనే జరుగును. సభ్యులందరూ దయ చేయ ప్రార్థితులు” అని కార్యదర్శి శ్రీయుత కాళేశ్వరరావుగారు బెజవాడనుండి నేడు మాకు తెలిపిరి. (తంతివార్త)

బీహారు-ఒరిస్సాశాసనసభ ఎన్నికలు

పాట్నా 2 జూన్:— బీహారు ఒరిస్సారాష్ట్రముల సామ్యున్నకల రాబోవు నవంబరునానాక్యమున జరుగును.

చర్చియందు దొంగతనము

బెంగళూరు 2 జూన్:— గతఫిబ్రవరి 17 వ తేదీన నెయింటు మార్కుచర్చియందు జరిగిన దొంగతనము సందర్భమున పోలీసువారు మామనెలకువైగా గొప్పప్రయత్నము లొనరించి తుదకు నెయింపయము అనునాకనివై నేరహారోపించిరి. ఈతడు, నైవ్యతాలూకు వెండిపాత్రలను విక్రయించుచుండెను. కాంగ్రెస్ మేంటు రెండవ మాజిస్ట్రేటుగ అసంతోషముగాగురు ముద్దాయివై నేరమును నిర్ణయించి నెవన్సకోర్టు నకు కమిటుచేసెను.

యూరపియను యువకులు కొట్టుకొనుట

పాట్నా 2 జూన్:— ముక్త్యతి అనునామె, రాష్ట్రీయ విద్యార్థిని అనుచు పనిచేయుచున్న మండ్రేకన్యను, 75 వత్సరముల వయస్సుగల అమెరికన్ కొల్లెని నేర మారోపించబడిన కేసు గతదినము విచారింపబడెను. కోర్టువారు ముద్దాయితరపు వాదనపిలిచిరి. తానుయూరపియను బ్రిటిషుపాత్రలలో శరీరవాసముగాన ప్రత్యేకచాక్కుల గమనించుటలెసెను ముద్దాయి వాదించెను. ప్రభువచిచారణయించి మే ఈచాక్కులను వదలకొనెను. అందుచే కోర్టువారివాదనను నిరాకరించిరి. అంతట ముద్దాయి తన సాక్షులను విచారింపుట కంగీకరింపలేదు. ప్రిడర్ల వాదనను వినిన తరువాత మేజస్ట్రేటు 6 వ తేదీకి వాయిదాచేసెను.

డాక్టరు అనిబిసెంటు ఆరోగ్యముగ నుండుట

ఈ మధ్య డాక్టరు అనిబిసెంటుగారికి విషకీటకము కరచి, జబ్బుపడినారని పాతవలకు తెలిసియుండు నని తెలుచెదము. గతవారముంతయు వారు చాల బాధపడిరి. మొన్నటి నుండి వారికి నింపాదిగానున్నది. వారమూలోపుగ క్షత్రానిర్యా వాణమునకు గడంగును రని విశయమైనను.

ఒక కాంగ్రెసు ప్రచారకునకు శిక్ష

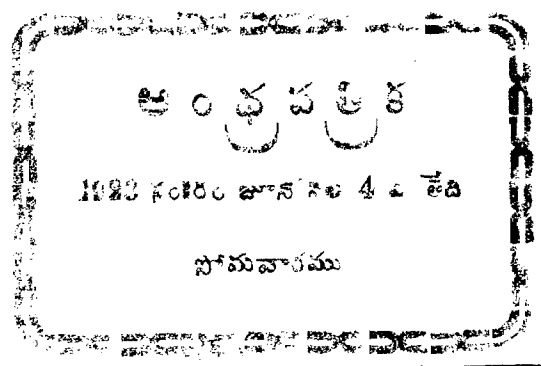
బీజపూరులో వి. ఆర్. అనిభండిగారు కాంగ్రెసు ప్రచారకునకు 108 కేసుక్రింద నొక సుభక్త్యరము కరిన శిక్ష వేయబడెను. (అ. తెను)

మే నెల 30 వ తేదీ వరకు 322 మందిని అరెస్టుచేసిరి.

వారిలో 288 మందికి శిక్ష వేయబడెను.

ఉద్యోగుల భావమును బట్టిచూడ నీ సత్యాగ్రహ మింకను చాలకాలము సాగునట్లులే యున్నది. గాన అవసరము కలిగినపుడు కలఁటియుల పంపుటకు అన్నిరాష్ట్రములవారును సునిర్ధయ గానలెను. భారత జేతముయొక్కయ కాంగ్రెసు మహాసభయు. క్కయు గౌరవమును నాగపూరులో నిలబెట్టెనలెను. అందులకు భవమును కలఁటియులను కమకుర్చి కాంగ్రెసుసంఘములకు విలకరము టెనెరుమని జూన్ నెల 1 వ తేదీన కలకత్తానుండి ప్రకాశంగారు తంతివార్త నందిరి. (స్వరాజ్య)

భూమి పునరుద్ధరణ.

నిరోధము-త్యాగము

—:—:—

దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారు స్వరాజ్య పక్షమునను దక్షిణ దేశమునందు మహా ప్రచారమును జేయుటకు బూనుకొనిరి. చెన్న పురియందు దాసుగారికి కాంగ్రెసునందలి రెండు పక్షములవారును స్వాగతపత్రములను సమర్పించిరి. చెన్నపురియందలి ఆంగ్లమండల కాంగ్రెసు స్వరాజ్యసంఘములు తమిళమండల కాంగ్రెసు స్వరాజ్యసంఘములు ఖలాఫతుసంఘము మొదలగు సంఘములు శనివారము సాయంత్రము స్వాగత పత్రముల నర్పించినవి. దాసుగారు స్వాగత పత్రములకు బ్రత్యుత్తరము నెసంగుచు స్వరాజ్యకక్షయములను విశదము చేసిరి. దాసుగారు దెలిపిన భావములందు క్రొత్త భావము లేవియును లేవు. ఇదివఱకు దెలిపిన భావములనే తిరిగి సువ్యక్తిముచేసిరి. ఆపక్షమువారు లియారుచేసిన స్వరాజ్య ప్రకాశికయును స్వరాజ్య ప్రకాశికను సాధించెడి విధానమును ప్రజల కీవరకు దెలిసియున్నవి. ఆ విధానముల ఖలాఫతులు కాలగర్భమునందు గలవు. బొంబయి సభాసంతరముననైనను దాసుగారి ధోరణి మారినట్లు గనుపించదు. బొంబయియందు శాసనసభా బహిష్కారమును తాత్కాలికముగ విరిమించుట కంగీకరించుటకు ముఖ్యకారణము కాంగ్రెసునందు రెండు పక్షములవారును వారి కిక్కిరావచ్చుచున్న కలహా వ్యాపకమును జేయుటకుగాకను శాంతివాదావరణమును వ్యాపింపజేయుటకైయున్నదని ఆబాలగోపాలమునకును దెలిసియున్నది. స్వరాజ్యకక్షమువారు కోరినట్లు బహిష్కారవిరామమును సభయంగీకరించినపుడు దాసుగారును వారి యనుచరులను ప్రాతిపక్షిత్వము కలుగుట కాంతికి సాధనము గాదు. దాసుగారు ప్రాతిపక్షిత్వమును వదిలి వారి పక్షము వారు చేయవలసిన పనిని నిర్ణయించుట రెండుపక్షములవారి సంయోగమునకును సాధనము. మూల తత్త్వమునందే భేదముగల రెండుపక్షములవారికిని సంయోగము సాధ్యము గాకపోయినను శాంతివాదావరణమును బడయుటకైనను దాసుగారు వారి ధోరణినిమార్చుట ప్రయోజనకరము. కాంగ్రెసునందు రాజకీ సమృద్ధిచేసిన నుధ్యపక్షమునకు సభా ప్రవేశమునందు విశ్వాసములేకపోయినను రాజకీయనుచితమైనను కలహావ్యాపకము నాపుటకురాజకీయబూనుకొనినది. రెండుపక్షములందును కలహావ్యాపక కారణముల నుపశమింపజేయవలసిన బాధ్యత గయాకాంగ్రెసు తీర్మానమును ప్రతిఘటించిన దాసుపక్షమువారిమీద నధికముగ గలదు. ఆ బాధ్యతను దాసుగారు గ్రహించి వారిపక్షము వారికి బోధించుట ప్రయోజనకరము. పరనిందయును నాత్మస్తోత్రమును ధర్మమునకుగాని కార్య సాధనమునకు గాని ప్రయోజనకరములు గావు కాంగ్రెసునందు గల రెండుపక్షములకును మితవాద పక్షమునకును బ్రాహ్మణేతరపక్షమునకును బ్రత్యుత్తరము స్వరాజ్యపక్షి యొందరును సంగీకరించు

చున్నారు. స్వరాజ్యమున కడ్డుపడదలచినవా రెవరును నుండజాలరు. స్వరాజ్య సంపాదనసాధనమునందే భేదాభిప్రాయములు గలవు. కొందరు సహకారమును మఱికొందరు సమయానుకూల సహకారమును కొందరు ప్రతిఘటనమును మఱికొందరు సహాయనిరాకరణమును బోధించుచున్నారు. కాంగ్రెసు సహాయ నిరాకరణ విధానమును విధించినది. ఆ విధానము దేశమున కింతవరకును లక్ష్యముగ నున్నది. కాంగ్రెసునిర్ణయించినమార్గము నవలంబించుట కాత్మనిగ్రహము త్యాగము సాధనములుగ నున్నవి. గాంధీమహాత్ముడుపదేశించిన మార్గమే స్వరాజ్యప్రాప్తికి ముఖ్య సాధనమని యందరును సంగీకరించుచున్నారు. ఈ మార్గమునందుగల కష్టపరిస్థితులు సాధనాంతరములకు దృష్టిని మరల్చినవి. దాసుగారు ప్రజల దృష్టిని త్యాగమార్గమునండి నిరోధమార్గమునకు మరల్చుటకు సమకట్టుచున్నారు. వారియుపన్యాసములందు నిరోధక సాధనమున కధికప్రమేయము గల్పించబడుచున్నది.

నిరోధసాధనము

దాసుగారు పదేశించిన నిరోధక సాధనము ప్రపంచమున కభ్యస్తమైన సామాన్యసాధనము. ఈ సాధనమును వ్యక్తులును జాతులును సామాన్యముగ నవలంబించుచున్నారు. ఇష్టమున్న పనులను జేయుటయును కష్టమున్న పనులను జేయకను నిరోధించుటయును సామాన్యముగ లోకమునందు జరుగుచున్న స్థితియై యున్నది. సహకారులను సమయానుకూల సహకారులను పరివర్తనకారులను ప్రతిఘటనసాధనము నవలంబించుచున్నారు. ప్రతిఘటనభావము సాధకుని దృష్టిని ఆత్మావలంబన మార్గమునండి బ్రాహ్మసాధనములకు సహజముగ మరల్చును. ఈ మార్గమునందుగల వ్యామోహములు ప్రతిఘటన సామర్థ్యమును వికసింపజేయుటకు బహు విడలింపజేయుచుండును. వ్యామోహ పూరితములైన పదవులు సంకదలు గౌరవములు ప్రతిఘటన శీలమును క్షీణింపజేయగల విధమును రాజ్యానీతితంత్ర మనంతి ముఖములను బోధించుచున్నది. ప్రతిఘటన భావము బ్రాహ్మసాధనములందు లగ్నమైనపుడు లక్ష్యము సులభముగ మారుట కవకాశములు గలుగుచున్నవి. పరిస్థితులు సహజముగను సజ్జాతముగను ప్రతిఘటనమును సహకారమునకు బలవంతముగ నాకర్షించుచుండును. ప్రజావంతులు సయిత మి మా యయందు జక్కుకొని భ్రమప్రమాదములకు బ్రాలైన విధమును రాజ్యాంగచరిత్రము విశదము చేయుచున్నది. దేశారాధన జీవితమునకై జీవితమును సమర్పించిన మహా గౌరవనీయులైన శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి చరిత్రము నిరోధన సాధన ప్రయోజనమును విశదము చేయుచున్నది. స్వరాజ్యకక్షమునందు గల భేదాభిప్రాయములు గతానుభవమును సమర్థించుచున్నవి. నటరాజను సత్యమూర్తి జమ్నాలాలు మొహలా గారులు మొదలగువారల నిరోధక భావములు భావి ఫలమును సూచించుచున్నవి. స్వరాజ్యకక్ష మవలంబించ దలచిన నిరోధక సాధనము మహాప్రతి వ్యను బడసిన త్యాగసాధనమును సంలేరింపజేయుట సంభవమని ప్రపంచానుభవము విశదము చేయుచున్నది. ఆపరిణామము సప్రాప్తమైనపుడు గలిగిన మూడుసంవత్సరములందును రాజ్యాంగసంరంధమునకు గలిగిన బలకారకములు ప్రజాదృష్టి నుండి పెడలిపోయి పూర్వపునాటకము పరిపాటి గాగలదు. రాజ్యాంగ సంరంధమునందు త్యాగ సాధనమునకు లిగిన గౌరవస్థానమును గాసా

దుటకు కాంగ్రెసు సకలవిధములను బ్రయత్నము చేయుట ధర్మముగ నున్నది. కాంగ్రెసునందు ప్రతిఘటించిన స్వరాజ్యకక్ష మీ బాధ్యతను వహింపవలసి యున్నది.

త్యాగసాధనము

త్యాగమునకుగల బల గౌరవములను ప్రపంచ చరిత్ర మనంతముఖములను బోధించుచున్నది. అవతార మూర్తులైన బుద్ధుడు క్రీస్తుమొదలగు మహానుభావుల త్యాగమువలె గాంధీమహాత్ముని త్యాగమును ప్రపంచప్రతిష్ఠను బడసినది. మహాత్ముని త్యాగము ప్రపంచమునందంతటను మారుమోగుచున్నది. మహాత్ముని త్యాగము ప్రపంచ దృష్టిని బ్రాహ్మలక్ష్యములనుండి ఆత్మసంయమనయోగమునకు మరల్చినది. రాజ్యాంగవ్యవహారములందు స్వప్రయోజనములకు గల స్థానమును పరప్రయోజనము లాక్రమించినవి. వేలకొలది ప్రజలు దేశప్రయోజనములకు మహా త్యాగమునుజేసి కష్టములను సంతోషముతో ననుభవించగలిగిరి. దాసుగారిచరిత్రమే త్యాగప్రభావమునకు నిదర్శనముగ నున్నది. దాసుగారి త్యాగమే రాజకీజీజము. వారిత్యాగమే గౌరవసన్మానములకు మూలము. దాసుగారికి నిరోధకలక్ష్యమునందు త్యాగలక్ష్యమును గోచరించుట సాధ్యమైనను వారి యనుచరుల కీలక్ష్యము సాధ్యముగాదు. శుక్రవారపు మహావభయందు దాసుగారు వారియనుచరులబోధల ననుసరించి వారిలక్ష్యమును బ్రాహ్మణేతరోద్యమముమీదను నుద్యమనాయకుల మీదను సయితము ప్రసరింపజేసిరి. దాసుగారి ఖండనము స్వరాజ్యకక్షమునకు బలమును గలుగజేయకపోవుటయే కాకను నిరోధకసాధనమునకు బలమును గలుగజేయును. అసహాయోద్యమ త్యాగమువలనను బ్రాహ్మణేతరపక్షమునందు గలిగిన వికలత్వమును దాసుగారి యుపదేశములు సంస్కరింపగలవు. దక్షిణదేశమునందు దాసుగారును దాసుపక్షము వారును చేయబూనిన స్వరాజ్యకక్ష ప్రచారమునందు కాంగ్రెసుపక్ష ముపదేశించిన త్యాగసాధనమును లక్ష్యమునందుంచుకొని ప్రచారమును జేయుట ప్రయోజనకరము. అసహాయోద్యమము నవలంబించి త్యాగమునుజేసి దేశక్షేమమునకై పాటుపడుచున్నవారిని నిరసించుటయును పరిహసించుటయును కాంగ్రెసుపక్షముల సంయోగమునకు గాని స్వరాజ్యకక్షబలమునకుగాని ప్రయోజనకరము గాదు. శ్రీయత రంగయ్యగారును రామనాథము గారును చేసిన హితోపదేశముల నాలకించి స్వరాజ్యకక్షవలంబకులైన బ్రాహ్మణనాయకులు త్యాగసాధనము నవలంబించి కాంగ్రెసు పక్షమునకును స్వరాజ్యకక్షమునకును బ్రాహ్మణేతర పక్షమునకును నైకమత్యమును బలమును గలుగజేయుటకు బాటుపడుచు బొంబయి రాజీని సఫలము చేయుదురని నమ్ముచున్నాము.

అల్లయన్న బ్యాంకు దివాలా

—:—:—

అల్లయన్న బ్యాంకు వ్యవహారములు దినదినము విచిత్రపరిణామము లందుచున్నవి. రెండుమూడు సంవత్సరములనుండియు బ్యాంకు నష్టమునకు లోనగుచుండెనని యనుమానము ప్రబల జొచ్చెను. తుదకు బ్యాంకు దివాలా యెత్తిన సంగతి బయలుపడెను. బ్యాంకుయొక్క లండన్ శాఖ వారమిత ధనమును గైకొనినట్లును, ఐరోపీయోద్యోగీయుల బ్యాంకునకు చాలవరకు బాకీపడినట్లును తెలిసెను.

ఏలనో కాని ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారు డిపాజిట్ల మొత్తములలో నూటికి యేబది రూపాయల చొప్పున నెసగి బ్యాంకును లిక్విడేటు చేయింతుమని పూచీపడిరి. వాటాదార్లు మే 9 వ తేదీని సభజేసి నెల కారువేల రూపాయల జీతమునిచ్చి లవ్ లెక్కంపెసివారిని లిక్విడేటర్లుగా నియమించిరి. కాని భారతీయు లీ చిదంబరహస్యమును కనుగొనసెంచి బొంబాయి వాస్తవ్యులను సుక్రసిద్ధులగు నాడిటర్లను నగు బిల్లిమోరియాగారిని జాయింటు లిక్విడేటరుగా నియమింపగోరిరి. ఐరోపీయు లీ సూచనను ప్రతిఘటించిరి. పూర్వము ఇంపీరియల్ బ్యాంకు వారి సొంతగిచ్చయించిన డిపాజిట్ల మొత్తము వెంటనే గొనుట లాభమనియు, వ్యవహారము కోర్టువరకు పోవడగదనియు నేమేమో మసిపూసి మారేడుకాయజేసినట్లు వ్రాసిరి. అనంతరము కలకత్తాలో జరిగిన పెట్టుబడిదారుల సమావేశమున భారతీయులగు బిల్లిమోరియాగారిని కాని యన్. కే. డే గారిని కాని లిక్విడేటరులుగా నియమించుటకు సభ్యులంగీకరింపరైరి. కంపెనీ చట్టమునకు వ్యతిరేకముగ పరిశీలనసంఘము నేర్పఱువవలెనను లెన్సి గారి తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. టీర్మానములపై పోలు సామ మంగళవారములందు గైకొనబడును. పోలు ఫలితము తెలియవరకు ఇంపీరియల్ బ్యాంకు వారు డిపాజిట్ల మొత్తమును చెల్లింపజాలమని ప్రకటించిరి. పంజాబునందలి పీకీల్స్ బ్యాంకును భారతీయులబ్యాంకు దివాలాయెత్తినప్పు డింపీరియల్ బ్యాంకు వారి దయాగూణ మేములనడగి యుండెనోదా! బ్యాంకు వ్యవహారములలో నింత దావరికమేటికి? లండన్, ఏజిన్సివా రింతధనము నెక్కువగ గొనుట కధికార మెవరిగిరి? తగినయా భారముల జూచుకొనకుండ బ్యాంకువా రుద్వోగి లులకప్పు లూరక యెట్టులిచ్చిరి? బిల్లిమోరియాగారిని లిక్విడేటరుగా నియమించుటకు వీరి కింత జంకేల? పెట్టుబడిదారుల సమావేశపు పోలింగు ఫలితము తెలువరకును ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారు డిపాజిట్ల మొత్తము సేరుకుండుటయే ఉత్తమము. ఏలనన పోలింగు భారతీయులకు ప్రతికూలమగుచో వ్యవహారము కోర్టుల కెక్కక తప్పదు. ప్రజలు ఆర్థముప్రాణము ఆచార్యాధీనమన్నట్లు బ్యాంకులను నమ్ముకొని ధనము దాచికొనుచున్నారు. బ్యాంకులు దివాలాయెత్తినప్పుడెల్ల బీదలు పొందు దురవస్థకు మితిలేకున్నది. వర్తకమునకు తీరిని నష్టము కలుగుచున్నది. ప్రజలకు బ్యాంకులయెడ విశరీతమగు ననుమానము ప్రబలుచున్నది. కావున ఫెల్వెర్ మీ వ్యవహారమునందలి రహస్యమును పెట్టుబడిదారులు బయలుపెట్టి బీదలకు ముఖ్యముగ సాయము జేతురుగాక!

గయాకాంగ్రెసు ప్రణాళిక

యంగుఇండియా పత్రిక దేశమునందంతటను నింతవరకును రూ 11,84,261 లు స్వరాజ్యవిధికచం దాలు నేయబడినటులును నందు రూ 10,27,007 లు వసూలు చేయబడినటులును 10,345 వాలంటి యరులు చేరినటులును తెలుపుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు రూ 1,32,000-0-0 చందాలు నేయబడినటులును 1025 వాలంటియరులు చేరినటులును తెలియచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రమునందును నితర రాష్ట్రములందును గయాప్రణాళికను పూర్తిచేయుటకు విశేషమైన ప్రయత్నములు గావలయునని ప్రకటితమైన యంగ్లెలు తెలుపుచున్నది. ప్రణాళికిని పూర్తిచేయుటకు గడువు జూలై మాసంతము వరకును పెంచబడినది. రెండుపక్షములవారును భేదాభిప్రాయములను విస్మరించి స్వరాజ్యసంపాదనము

నకు మూలమైన ధనమును సైనికులను సమకూర్చుటకు వారి యావచ్చు క్షిని వినియోగించి సంతోగ సాధనమును బలకరచుట ధర్మము. రెండుపక్షముల వారును వెనుకటి విభేదములను మరచి వర్తమాన పరిస్థితుల కనుకూలముగ బనిజేయగలిగినపుడే సంతోగమేర్పడి ప్రయోజనము గలుగగలదు. నాయక లును ప్రచారకులును నీ యమూల్యమైన సమయమును పరస్పర రంధ్రాన్వేషణము నకు గాకను నిర్మాణవిధానమును బూర్తిచేయుటకు వినియోగించి కాంగ్రెసుబలమును ప్రజాభిలాషను పరిస్ఫుటము చేయుదురని నమ్ముచున్నాము.

నాటాలు శాసనములు

భారతీయుల వర్తకమునకును సిరాసి సంతక్షణమునకును నివాసమునకును నాత్యంతవమునకును ప్రతిబంధకములైన నాటాలు శాసనములను డిక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వ మంగీకరించినటులు రాజప్రతినిధికి వర్తమాన ముంపబడినది. ఈ విషయమై భారత ప్రభుత్వము గోరిన మార్పులను డిక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వ మంగీకరింపదని తెలిసియున్నది. అయినను సామ్రాజ్యాభిమానులైన గౌరవనీయుల నాశాపిశాచము బాధించుచుండును. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందే భాగమందైనను తెల్లవారికి గల హక్కులు భారతీయులకులేవు. స్వదేశమునందే జన్మస్వత్వములు లేనపుడు విదేశముల సంగతిని తలపెట్టుట యసంబద్ధము. అయినను సామ్రాజ్యాభిమానమును ఘోషించెడివారి భావములు మాత్రము గోచరముగావు. లై సెన్సులను దీసివేసినపుడును ఫలములను మార్చినపుడును ఆప్టిలు చేసికొనుట కవకాశములు గలవట! భారతీయులకు శాసన మొసంగని హక్కులను యూరపీయను కోర్టులందు గలుగునని ఎవరు విశ్వసించగలరు? స్వరాజ్యస్థాపనమై భారతీయులకు స్వదేశమునందను విదేశములందును తరణోపాయమని యనుభవము తెలుపుచున్నను నాయకులహృదయమునందు జ్ఞానోదయము గలుగలేదు.

సత్యమూర్తిగారి వ్యక్తిత్వము

స్వరాజ్యపక్షనాయకులందొకరును శాసనసభ కభ్యర్థులునునగు సత్యమూర్తిగారు వారి ప్రసంగములందును భావములందును కొంతనిగ్రహమును బూనుట వారిపక్షమునకును సత్యమూర్తిగారి యభ్యర్థిత్వమునకును నవసరము. మలబారు రయితుల శాసనము విషయమై వారు బొంబాయిసభ యందు జెప్పిన భావములకును జస్టిసుప్రతికరు వ్రాసిన భావములకును సంబంధము గనుపించదు. ఒకచోటను రయితులపక్షమునను బనిజేయుట కంగీకరించునటులును రెండవచోటను స్వరాజ్యపక్షపు కట్టుబాటులకు బద్ధులగునటులును దెలుపుచున్నారు. ఇండేసిజమొ తెలియకున్నది. శ్రీయిత రాజగోపాలాచార్యులగారిని సందర్శించు తే నె “ఒంటరిగ కూయుచున్న కాకి” యని నిందించుట యనుచితము. పరుషవాక్యములు స్వీయవ్యక్తిత్వమునకును గౌరవమునకును ప్రతిబంధకములగును గాని ప్రతిపక్షులను జయింపజాలవు.

శ్రీ శే. నేటు రామగోపాలుగారు

బెజవాడయందు రాకపోకలు గల వారికి స్వేషనుగర్గరనున్న రామగోపాలుగారి ధర్మసైతము పరిచయమైయుండును. రామగోపాలు నేటు మార్వాడివర్తకులు, సిక్కింద్రాబాదసంతు నర్తకము చేయుచు విశేషమైన ధనము నార్జించిరి. మధుర యందును సిక్కింద్రాబాదసంతును బెజవాడయందు వలెనే పెద్ద ఫలములను గట్టించిరి. పెదలకన్న

మును బెట్టుటయందును బైరాగులకు సదావృత్తి నిచ్చుటయందును వారిపేరు ప్రసిద్ధిని బడసినది. రామగోపాలుగారు 77 ఏండ్లు జీవించి గతించిన శనివారమునాడు స్వర్గస్థులైనను వారి దానధర్మములు వారిపేరును చిరకాలము సంస్మరింపజేయగలవు. రామగోపాలుగారు మార్వాడిజాతివారైనను వారికి నివాసమైన దేశమునందు దానధర్మములనుజేసి కీర్తిని గడింపగలిగిరి.

శ్రీ శ్రీ రాజా సీతయాంబా దేవిగారు

శ్రీతునిరాణిగారి ఏకపుత్రికయగు శ్రీరాజా సీతయాంబాదేవిగారు పరలోకగతులైన వినుటకు మేమెంతయు చింతలుచు పెత్తనమునందుగలిగిన యీ పుత్రికా వియోగమున దుఃఖ సముద్రమున మునిగిన శ్రీ రాణిగారికిని పత్నివియోగ సంతాపమునకు పాల్పడిన శ్రీరాజా చింతలపాటి సూర్య నారాయణరాజు బహదరువారికిని మాసానుభూతి నందించుచు శ్రీరాజా సీతయాంబాదేవిగారి ఆత్మకు శాంతి నొసంగునట్లు పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాము.

విదేశ గమనాగమనములు

1922 వ సంవత్సరమునందు చెన్నర జధాని నుండి విదేశములకు కలగజోయిన వారియెక్కయూ, తిరిగి వచ్చినవారియెక్కయూ నివేదనమును రెన్మాబోర్డువారు ప్రకటించిరి. ఈ సంవత్సరములో ప్రభుత్వమువారు నిషేధించుటగల వస్తువాండ్రీ కుకున, ఫిజీకి, నిర్బంధముగ పనిజేయుటకు కలగజోయినవారి సత్తలేరని యందు ప్రకటించబడినది. ఇదియెంతయు కుభనాచ్య మా. నేటాలునుండి తొమ్మిది ఓడలలో 2 వేల 800 కల 65 మంది కలగజోయినవారు తిరిగి వచ్చిరి. గత సంవత్సరము లందు కలె ఫ్రెంచి కాలనీకు గల సయ్యరను పోలేరు. పైయిట్సు సెటిల్మెంటులో మాద్రాసు రెవ్యూపరిశ్రమ యెక్కువ అభివృద్ధి జేయుటకున ఆచటకు వలగజోయిన వారిసంఖ్య 1921 లో 45627 నుండి 1922 నందు 59169 కి అభివృద్ధి చెందెను. ఇకను బర్మాకును సింహళమునకు ప్రయాణికుల సౌకమలమిడ పెట్టువారణండుటచే కలగ సెల్లి న వారలను వేరుజేయుట ప్రస్తుత నివేదిక దెల్పుచున్నది. ఐనను బర్మాకును సింహళమునకును కలగజోయినవారిసంఖ్య యెక్కువగ గాన్నించుచున్నది. గంజాం, విశాఖపట్నం, గోదావరి, మద్రాసు జిల్లాల యందు ఆహారపదార్థముల ధా రెక్కువగుటచేతను, బర్మాలో కనివారలకు కనియెక్కువగ నుండుటచేతను, గంజాంకు స్త్రీమరు రాకపోకల సౌకర్య మెక్కువగుటచేతను బర్మాకుకలగజోయిన వారి సంఖ్య హెచ్చి టుల దెలుపబడినది. సి.హళమునకు వెళ్లి నవారిసంఖ్య గతవత్సరము 58272 యుండగా ఈ సంవత్సరము 149,993 కి పెరిగెను. ఇందుకు కారణము ఆచట తేయాకు రబ్బరు పరిశ్రమలు పునరుద్ధరింపబడుటచేతను, రామనాడు జిల్లాలోని రేవులనుండి యెక్కువగ కలగజోవుటచే నని నివేదిక దెల్పుచున్నది.

ఈ రాజధానినుండి, బ్రిటిషు ఇండియాలోని యితర రేవులకు వెళ్లి నవారిసంఖ్య 13290 నుండి 15742కు పెరిగెను. చాలవంది డిక్షిణకన్నడమునుండి బొంబాయికింపు రేవులకు వెళ్లిరి. బర్మాకును సింహళమునకును కలగజోయినవారి సంఖ్య యెక్కువగుటచేతను, స్త్రీమరు రాకపోకల సౌకమలమిడచేతను, ఆచటనుండి తిగివచ్చినవారిసంఖ్య అధికమగుండెను. పైయిట్సు సెటిల్మెంటులందు రబ్బరుపరిశ్రమ అభివృద్ధిగొంది కూలీలకు మంచి వు లిడబ్బులిచ్చుటచేతనే ఆచటనుండి తిరిగి రిచ్చవారి సంఖ్య క్షిణము.

భారతసామ్రాజ్య శాసనసభ :- నేట్లు

జిల్లా కంటల అల్లూరు వాస్తవ్యులు కాకిటూరు వెంకట రమణాచార్యులు, బి. ఏ. బి. యల్, నెల్లూరు నుటూరుజిల్లా కలెక్టరు భారతీయ శాసనసభాసభ కభ్యర్థిగ నుండెను మని వ్రాయుచున్నాడు.

నెల్లూరు నెల్లూరు జిల్లాపక్షమున భారతసామ్రాజ్య శాసనసభ కభ్యర్థిగ నుండెనని, విస్సా రాజగోపాలగారు, బి. ఏ. బి. యల్, నెల్లూరునుండి వ్రాయుచున్నాడు.

నేటాలు భారతీయులు

భారత ప్రభుత్వమువారి లేఖ

యూనియను ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరము

అధ్యంతరముల విచారించ నిరాకరించుట

సిద్ధా 2 జూన్:— నేటాలునందలి భారతీయులపై నిడిన గావించుటల నిష్పాద చట్టముల కెట్టిని గురించి కొన్ని అధ్యంతరములను తెలుపుచు భారత ప్రభుత్వమువారు దక్షిణాఫ్రికా యూనియను ప్రభుత్వమువారి కొక లేఖను వ్రాసిరి. జానీ యూనియను ప్రభుత్వమువారు భారతముల తెలుపుచు ప్రత్యుత్తర మొసగినట్లు తెలియచున్నది. చట్టములను గూడ వ్రాసుచు లండును అని యావానులు భూమిని సంపాదించు కొనుటను గురించిన చట్టములే, (బోయింగు బొమ్మల పుట్టించు అడ్డీ నెన్ను) కాని పొర మొనర్చుకొను లై సెన్సులకు సంబంధించిన చట్టము (రూరలు డిలెక్టు లై సెన్సులకు) కేదనది. మొదటిచట్టము భారతము స్థానిక సంఘములు గాని, చట్టము సంఘములుగాని, తమ పరిపాలనయందు ప్రజలను సమన్వయము గాని గుర్తించునట్లు వస్తువుగాని, ఆ ప్రజల మెల్లప్పుడును యూనియను వంశములను, అనియోవాకుల వారలను, అనియోలనులను ఎవరికొకరికి యందుకట్టుబడించుటకు హక్కుగలదు ఇందువలన, భారతీయులను తెలిసికొనుటకు వెలుగుల కొక గూడెమునందు వారియందు విభావము మారుదాముతో సాగించుటను భారత ప్రభుత్వము వారు యూనియను ప్రభుత్వమువారు అధ్యంతరమును తెలిసిరి. ఇందలి అధికారములను దెప్పుచు ల్యాండు అయి కేవలము చట్టమునందు దెప్పున చట్టము సంఘమును కొనగిన అధికారములను ఒకేమాదిరినయి, అనియోవానులకు కనెన నివసన ప్రజలను కొనుటకు ఏర్పాటులు చేయబడుటలు లాసరైనవియు ప్రత్యుత్తరమునందు వెలుగులదెను. అనియోవానులకు తగు ప్రజలను కొనుటకు యూనియను ప్రభుత్వమువారు నేటాలు ప్రభుత్వమువారితో నుత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుచుండిరి.

రెండవచట్టము భారతము నేటాలునందు ప్రతిపాంతమునందు లై సెన్సుల కొనకు కొక సంఘమునందును. లై సెన్సుల కొరకు వర్తించుచున్న కొను ద ర భా వుల ను విచారించి: లై సెన్సుల కొనకుచుండును. ఈ సందర్భమున దరఖాస్తువారు సాక్షులను బోధించు వారు నమోదు చేసికొనవలెననియు, లై సెన్సు నిరాకరించునపుడు భారతములను వెలుగులదెనని చట్టము కొరకున్నదనియు, అంతయుగాక అప్పీలుచేసికొన వలె అప్పీలుదనియు యూనియను ప్రభుత్వమువారు విశదపరచిరి అప్పీలుచేయునందు ముగ్గుడ సభ్యులందు. ఇందొకరు వ్యాఖ్య మూర్తిగగాని మేజిస్ట్రేటుగగాని, నుప్రీము కొర్టునందు అడ్వకేటుగగాని పనిచేసి యుండవలెను. నేటాలు భారతీయుల రాదు భారతములను ప్రభుత్వమువారు విచారించియు ఈమాత్రన చట్టము ముందుకు తెచ్చి పరిశీలించుటని నిశ్చయించుకొనిరి. ఈ చట్టము వారణాసుందు కట్టుటలో గలగుటాపములను గురించి తెలిసిన యెడల ప్రభుత్వమువారు విచారించెదరు. మునిసిపలు ఎన్నికల హక్కులను గురించి, కొర్టు వా కొనకు తీర్పులను గాంచి అతడనుకు తెడల ప్రస్తుత చట్టములందు మార్పు తొనరింపవచ్చునను నుద్దేశముతో ప్రస్తుతము బొమ్మిపు కానననర రణచట్టమును నేటాలు భారతీయులందు ప్రజల మెల్లతెను.

అలాగనియోవా సంఘములను గురించి భారత ప్రభుత్వమువారు తెలిసిన అధ్యంతరములకు యూనియను ప్రభుత్వము వారేమి ప్రత్యుత్తర మొసగినో తెలియలేదు.

తై చట్టములందలి విషయములకు, భారత ప్రభుత్వమువారు తెలిసిన అధ్యంతరములకు దా మిపుడు విచారించ సిద్ధముగ లేమని యూనియను ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తర మొసగినట్లు తెలియచున్నది.

ఒక అగ్ని ప్రమాదము

కలకత్తా, 3 జూన్:— కలకత్తా నందు గాసిపూరునందలి ఎలెక్ట్రిక్ సర్క్యూట్ కంపెనీయందు గొప్ప అగ్ని ప్రమాదము జరిగెను. అందుచే కేవలమూడు చాల ఫ్యాక్టరీలును ముగ్గు సాములును పని చేయనిలే ననిదియుండును. ఎలెక్ట్రిక్ కంపెనీలో వారణభాగ మొనరునదియుండెను. కనివారుదయమున నే అగ్ని ప్రమాదము గలగుటచే ఎలెక్ట్రిసిటీని సరఫరాచేయు పీలుకాగోయెను. వైరు ఇంజను వచ్చి సహాయ మొనర్చుగాని అరణభాగము కచ్చు సుగిరినందులకు కాలిపోవునరకు అగ్ని హక్కులేగోయెను.

యూనియనుప్రభుత్వమువారేము

నిభయందు గల్గుంతు

బొంబయి 2 జూన్:— ఇండియా యూనియను ప్రభుత్వము సాంవత్సరిక సమావేశము నిన్న జరిగెను. సాంవత్సరిక సమావేశము గా ర ధ్య త త వ హిం చిరి. 200 మంది 250 మంది వాటాదార్లు హాజరైరి. పి. డి. ర్యామదాసే గారు గూడ హాజరై కార్యక్రమమున రమకరముగ నొనర్చెను. కాని ఇట్టి ఇతరసమావేశములం దీతని అనుభవము ప్రస్తుత సమావేశమునం దనుభవమును పరస్పర వ్యతిరేకమునందెను. అతడు ప్రతి తీర్మానమును ఎదిర్చెను. కాని వోటింగు వచ్చునపుటికాక దొక్కడుకచ్చు వారని వత్తుమన రెండవవారు లేక పోవుచువచ్చిరి. కొన్ని తీర్మానములలో ప్రాతిపదికలను బలపరుచువారు లేక పోవుటచేదవలెనని వలసినవైనను. అధ్యక్షునికి కృతజ్ఞతాపదనముల నొనగుతీర్మాన మున్నుకొనుటతో అగ్ని రింపబడెను. వ్యాధివిరగ్ధముగ కార్యక్రమమును సాగించినందులకు అధ్యక్షునివైనను డైరెక్టర్ల వైనను కొద్దిలో చర్చదీసుకొనెద సని కార్యమదాసనీగారు వైర రించిరి.

అమృతాంజనంధిపోవారి

నుగ్రహిస్తామధముల జాబితా.

	రు.ప.
1. జీర్ణరసాయనము మాత్రము అజీర్ణమునకు ...	1-4
2. వజ్రరసాయనము భాగుపుష్టికి ...	1-6
3. జ్వరహరి బుగ్గములకు సీసా 1-కి ...	0-12
4. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పిలకు ...	0-10
5. మూలకంకకు తైలము దబ్బి 1-కి ...	0-12
6. తామరతైలము; తామర, తీటకు ...	0-6
7. తేలుచుండు, తేలుకాటుకు సీసా 1-కి ...	0-8
8. కలరా మూతలు, వాంతిభేదులకు ...	0-8
9. దంతకులహరి, మండ్రపోటుకు ...	0-8
10. కర్మకూలహరి, కెవిపోటుకు ...	0-0
11. గజ్జికేలైలము, గజ్జిచీడలకు దబ్బి 1-కి ...	0-9
12. కనుకళ్లకు తైలము, కిలపగుళ్లకు ...	0-8
13. కేలకు మందు సీసా 1-కి ...	0-4
14. కుప్పకు తైలము, దబ్బి 1-కి ...	0-9
15. దంతమార్మము, మందుతోముటకు ...	0-9
16. నుఖ్యోగి మూతలు ...	1-2
17. నుఖ్యోగి తైలము, పుండ్రకు ...	1-0
18. కొమహరి మెండుకలు ఊడుటకు ...	0-8
19. మోహినితైలము మెండుకలు మెరుగుటకు ...	0-12
మండికలకు పుస్తకము 1-కి	రు. 1-0-0
23. పెప్పరుమెంటునూకె ...	1-4
24. చందిని అత్తరుసీమది కౌన్సు 1-కి ...	2-3
25. చుండుకు నూకె సీసా 1-కి ...	0-8
26. గ్రహణి మూతలు దబ్బి 1-కి ...	0-8
27. బాలాబి మూతలు, మలబద్ధము ...	0-8
బంగారు తేలుపుస్తకము 25 తేలులు గలది 1-కి రు. 3-0-0	
28. కుసుమారి మూతలు, కుసుమవ్యాధులకు ...	1-0
29. తొక్కు ద్రావకము సీసా 1-కి ...	1-0
30. కఫహరి కిరకట్టు దగ్గులకు ...	1-0
31. కఫహరి మార్మము, దగ్గు, ఉబ్బసములకు...దబ్బి 1-కి ...	0-8
32. కు దరితైలము, ములకాంతికి ...	0-8
33. కరోజేదన మూతలు, కలనొప్పిలకు ...	0-8
34. నేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు ...	0-4
35. జలరువాతహరి, ఎముడికలకు ...	1-0
36. ఆబ్బసమునకు మందు ...	2-0
37. వాయువుపోటుకు మందు ...	1-0
38. విరోచనములకు మూతలు దబ్బి 1-కి ...	0-8
39. కస్తూరిమూతలు తెద్దని మంచిది ...	50-కి 0-10
40. వాయుకర్మము ... సీసా 1-కి ...	0-6
41. నేపాళజేకపు కస్తూరి మంచిది ... రు. 1-కి ...	40-0
42. కుంకమపువ్వు ...	2-8
43. కచ్చుకర్మము 1-వ రకం ...	8-8
44. కచ్చుకర్మము 2-వ రకం ...	1-0
45. బొమ్మ లేక అది కచ్చికాగా ...	8-8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు.

వాతావరణస్థితి

1923-సం॥ జూన్ నెల 4-వ తేదీ సోమవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	తేదీ 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	తేదీ 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	తేదీ 24 గంటలలో వర్షము	తేదీ 1-వ తేదీనండి వర్షము	తేదీ 1-వ తేదీనండి రామస్థానపు వర్షము
గోపాలపురం	92.2	81.1	...	0	0.37
కోరాపుట్	94.7	72.8	...	0.62	0.25
విశాఖపట్నము	98.8	88.9	...	0	0.52
కాకినాడ	103.1	84.4	...	0	0.82
మచిలీపట్నము	98.8	83.4	...	0	0.48
గుంటూరు	103.8	81.9	...	00.4	0.57
కర్నూలు	104.0	78.9	...	0	0.28
బళ్లారి	101.5	83.9	...	0.02	0.30
అనంతపురం	103.8	82.1	...	0.04	0.35
కడప	107.7	80.4	...	0	0.19
నెల్లూరు	105.9	80.6	...	0	0.22
మద్రాసు	96.1	82.0	...	0	0.18
కడపూరు	95.6	79.8	...	0	0.49
తెలూరు	98.6	76.7	...	0	0.45
నెలము	100.5	81.2	...	0.14	0.84
కోడంబత్తూరు	97.0	80.9	...	0	0.24
తిరుచనాపల్లి	104.7	80.0	...	0	0.22
నాగపట్నము	96.7	79.6	...	0	0.15
పుదుచ్చోటి	100.2	80.0	...	0	0.28
మధుర	99.2	78.8	...	0	0.81
పాంబర్	92.0	79.8	...	0	0.04
తిరునల్వేలి	0.16	0.16	0.08
తిరువేంగళము	84.5	77.6	0.09	0.68	0.08
కొచ్చిక్	89.2	78.4	0.08	0.05	0.58
కాల్వట్టు	91.2	88.8	...	0.11	0.40
మంగళూరు	91.7	81.1	...	0.06	0.68
తెంగళూరు	90.8	81.8	0.10	0.40	0.18
హాస్సాన్	88.7	69.8	...	0.28	0.29
మెక్ కార	81.0	65.0	...	0.15	0.26
తై మారు	103.8	82.1	...	0	0.69
మైదాబాద్	105.7	88.9	...	0.06	0.04
కార్వార్	92.8	80.8	...	0	0.89
రత్నగిరి	89.8	81.1	...	0	9.48
బొంబాయి	92.4	81.1	...	0	0.14
మోలాపూరు	1-8.9	80.6	...	0	0.99
కొడేకనాల్	71.1	54.7	...	0	0.98
ఉదకమండలము	70.7	52.5	...	2.70	1.98

సర్కారులయందు కక్షిణమున క్యూమెంట్ ముఖ్యముగలవు ఈ ప్రభుత్వమున కొకమాదిరిగ గలవు. మచిలీపట్నమున ఆర్థిక కమిషనరు. ఇచ్చట పగటివేడిమిగూడ 3 డిగ్రీలు కమిషనరు. గుంటూరున 7, కాకినాడయందు 5 డిగ్రీలు కమిషనరు. కోరాపుట్టు, విశాఖపట్నములందు రాత్రివేడిమి అధికము.

దక్కనునందు అనంతపురమున దప్ప విగిరిన ప్రజలకు లందు క్యూమెంట్ ముఖ్యముగలను. కడపయందు వార్షిక కమిషనరు. పగటివేడి 4 డిగ్రీలవరకధికము. రాత్రివేడి 4 1/2 డిగ్రీలధికము. కర్ణాటకమున ముఖ్య లోకమాదిరిగ గలవు. పగటివేడిమి 3 డిగ్రీలు కమిషనరు.

రాజుమానునందు ముఖ్యులు తేవు మోదరాబాదునందు దోకమాదిరిగ గలవు. పగటివేడిమి 4 1/2 డిగ్రీ లధికము. రాత్రివేడి 5 1/2 డిగ్రీ లధికము.

సిల్వాను దక్షిణతీరమున మాన్యును వాయువులు గలవు ఎస్. ఆర్. యు, సామూరు

వాతావరణ వాస్తవము

జమీనుపురము 1 జూన్:— బీహారు బిహారు ప్రభుత్వము వారు సింగపూర్ జిల్లాను విభజించెదమని ప్రకటించిరి. ఈ మాత్రన నబుడివిజనునకు జమీనుపురము ముఖ్యమున్ను. ఇందు 3 పోలీసు స్టేషనులందును. బాను 1 వ తేదీనండి ఇది 1/2 వర్షము.

బ్రాహ్మణేతరోద్యమము

శాసనసభాసామములు

దానుగారి యభిప్రాయము

దానుగారి గత శుక్రవారము రాత్రితిరువల్లి కేంద్రమున ద్రవీరభాగమున నొకగిం యవస్థానమునం దీవిధముగ నుపన్యసించిరి:

ఈ బ్రాహ్మణేతరోద్యమము 1916 వ సంవత్సరమున ప్రారంభమైనదిగాను జ్ఞాతముండెడియుండును. అత్యుత్పరియందు హిందువులకును మహమ్మదీయులకును నఖ్యము కుదురుచుండెను సమయముననే ఈ బ్రాహ్మణ-బ్రాహ్మణేతర వివాదము బయటపడెను. అధికారి యుద్ధమునకు కారకులగునందఱో లేదో నా కప్పుడు తెలియలేదు. నా కావిషయమై యుండిన సందేహములనుగూడ ఇప్పుడు బయటపెట్టెను. నిజస్థితిని బరికించును. ఈ బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునుగూర్చి ప్రారంభమున నేను వినినపుడు, నేను తొలినాటి నిర్భరగండవరకడుడనైతిని. ఏనకు కావలసినది భారతస్వాతంత్ర్యము. ఏకత్వమువారికి ముందుగ లాభము గలిగినదేమి? క్రతుత్వము వారిలో పోరాడునపుడు, అపోరాతులను దృఢముగ జరుగునపుడు బ్రాహ్మణులు కొద్దియందీ యభ్యంతరపెట్టిన నేమి? నేనీ యభిప్రాయముతోనే ఉద్వేగమునకు నంతసించితిని. ఈయుద్ధము నుజులన స్వాతంత్ర్యములభించునని వాస్తవముగనే నేను నమ్మియుంటిని. కొంతకాలము పోరాటము సాగినపిమ్మట బ్రాహ్మణులెల్ల ప్రవర్తించినదియు నిప్పుడు చెప్పును. అవిషయములు కేవలము మదరాసుండు మాత్రమే తెలిసియుండలేదు. నేను మదరాసులోని బ్రాహ్మణుల నేకులతో మాటలాడితిని. ఈ రాష్ట్రము లోని జనసంఖ్యలో నధికభాగముగ నుండునట్టి బ్రాహ్మణేతరులు ప్రభుత్వముతో పోరాడుటకు దృఢనిశ్చయములై యుండిరని బ్రాహ్మణుల నేకులు ప్రేమతో అవల నిజముకొని యుండుటకు సంసిద్ధులగునన్నారు.

బ్రాహ్మణేతరోద్యమచారిత్రక మెట్లున్నదో చూడము. సంస్కరణకావనమును, దానిలోని ద్వంద్వ విధానమును అమలులోనికివచ్చి కొలది సంవత్సరములు మాత్రమే గడచెను. ద్వంద్వవిధానము ఒకతరగతి వారికిని ఇంకొకతరగతివారికిని మనఃస్ఫూర్తిలనేవిధముగ కలుగజేయుటలో ఇప్పుడు బాగుగ తెలిసి వచ్చినది. ఈవిధానమునుగూర్చి చర్చ యారంభము గానున్నపుడే నేనీవిషయమును బాగుగ గుర్తించితిని. ఈ బ్రాహ్మణుని విధానస్పృహ కర్తయును అయ్యోకర్తయుగానితో ఈవిధానమువలన లాభముండదనియు, దీనివలన క్రతుత్వమువారి ప్రవర్తన యంతకు కల్గుటయు యనియు నేను చెప్పితిని. మిగులునీకు లీవిధానమునకనుకూలముగ నుండినందున అంగీకరింపబడెను. ఏల? క్రొత్త క్రొత్త యుద్వ్యాయములు మంత్రముల కార్యదర్శనము, లభించును. మానవము వచ్చునప్పటికి వేల కొలది యావ్యముల రాబడి (నవున) లభించును. చక్కని రైల్వేబండ్లుండును ఫలిత మేమి? బ్రాహ్మణేతరోద్యమము విషయము గాంచలేదు. బ్రాహ్మణేతర పక్షము మెజారిటిలో నుండెను. ఉద్యోగకాంతకుండర్పణను జేకేయియను గూర్చి కలపెట్టువా రెవరును లేరు. నేను మదరాసునుగూర్చి ఒకటిరెండు విషయములను చెప్పునలెను. ఎన్నికలసమయము నమీపించినది. కాననసభామందిరమునందు ఏమీమి జరిగినదియు మీకు జ్ఞాతమున్నదని కలచెదను. కాననసభలోని బ్రాహ్మణేతర మెజారిటికి కాననసభా బహిష్కారము కొంతవరకు తోడ్పడిన దని ఎంచుడు.

బ్రాహ్మణేతరనాయకుల ప్రవర్తన

కాననసభయు మంత్రుల పక్షమును జేకేభక్తులయెడను స్వాతంత్ర్యమునకై కృషివలపుచుండి న మహానీయుల యెడను ఎటుల ప్రవర్తించెనో మీకు తెలియవలదు. యావము మాస్సేయగారు అరెస్టుచేయబడిన విషయమును గూర్చినవివరములు మీకు తెలిసియే యుండును. అతనిని అరెస్టు చేసినపుడు కాననసభయందు వివరముల తెలిసికొనుట కొక నభ్యుదయ ఉపపాదనపెట్టెను. అసభ్యుడు బ్రాహ్మణేతరుడే. అది జరిగింది ఫిబ్రవరి 18-1921 ఆతేదీని జ్ఞాతముండుకొనుదు. అందు ఉద్వేగమునాయకు లొకరు ఒకరిని యవస్థానమును మీకు నమ్మినిపించెదను. బ్రాహ్మణేతరోద్యమ రివెల్యూషన్ టిపు గాజులు - మిస్ రివెల్యూషన్ టిపు అని ఒకరు వాడో పండుచుచున్నారు. మిస్ రివెల్యూషన్ టిపు టిపు నేపథ్యము నుచుచిత్తుము నున్నదిగాని సుద్రుసంక్షోభము గాదు యావము మాస్సేయగారు ఈ బ్రాహ్మణేతరోద్యమమున

కుని! కాననసభ యందు తోడిసభ్యుడుగ ఆరసంకర్తనము లుండెను. మునిసిపల్ కాన్వొల్యుషనునందు వదిలంకర్తనములకు వైగా తోడిసభ్యుడుగ నుండెను. అట్టిమహానీయుడు యావము మాస్సేయను అరెస్టు చేసినసందర్భమున కాననసభలో నేమిచెలికెనో చూడుడు: "ఈ యధికారి (పోలీసు డెప్యూటీ నూవరం డెంటు) తొందరపడి ఏకాగ్రముగాని చేయువాడుకాదు. అతడు మేధావి, ఓర్పుగలవాడు. అతనికి తెలిసిన విషయములనుబట్టియు కల్తరునకు తెలిసిన విషయములనుబట్టియు ఆతడే కనునందల్లరి ప్రారంభమగుట కనకాశముండెను. నేను యావము మాస్సేయగారిని ఎఱుంగెదురు. బాగుగ నెఱుంగెదురు. ఆయన నిప్పుపుడవంటివాడు. కల్లికోటలోని మావలలు ఎప్పుడెప్పుడు జగదము కు లేరుమామని యుండురు. పీరు కలసికొనిపోనింకే మిగలదు అన్ని జరిగితు లొక్కచో నుచుకొనిన, నిత్య అమాంతముగ రాజుకొనుటకు సుదేహమేమి? (నవున) తరువాత ఏమిజరిగియుండునో ఎవరూహించగలరు? భావముగాదు (కుల బాధ కల్తరు) అతినవరథతో, అతిహగరూతతో, అమితపీ ర్యతో తమ మనులను నిర్వహించిరిని (సిగ్గు, సిగ్గునకేళలు) నేను చెప్పుచున్నాను. అతను చేయదలచినంత ప్రభుత్వమువారు చేయలేదేమని మాతము చింతించుచున్నాను. ఆయన ఏదోచేసిన తరువాత నీవు చేసినది బాగుగ నేయున్న" దని ప్రభుత్వమువారు చెప్పునచ్చును. ప్రభుత్వమువారంతకన్నను భావము గారికింకొంచెము సహాయము చేసియుండవచ్చునని నేను కలంచుచున్నాను. ఇల్లరుల కవకాశముగలదు. పోగ ఉన్నది, నిప్పుపుల్ల ఉన్నది. కాని నిప్పుపుల్లను గీచరిలనేయున్నది. యావము మాస్సేయ గారు ఆచటనుండిన చాలును మంటమండదని ఎవరైనను సుదేహించెదరా? భావముగాదు సమయమునకు దగినట్లు చర్చపుచ్చుకొని యావము మాస్సేయ గారి నాకుంటిండియెడల మలబాదులో మరియొక మంటలు దురంతనాటకము జరిగియుండెడిది.

ఇంకొక విచిత్రము. ఈయుద్వేగము జరిగిన కొలది కాలములోగా జనవరి 1922 యందు ఈ బ్రాహ్మణేతరుల ప్రతినిధి ('ఆంధ్రనీలమి' యను కేళలు)నర్ బిరుదము పొందెను(పరక నవున) (గర్ త్యాగరాయకెట్టి అను ఒకరు పలుకుదురు) యావము మాస్సేయగారినిగూర్చి కాననసభలో నిట్టియుపస్థానమిచ్చి నందువలననే ఈ గర్ బిరుదము నొసగిరి నేను చెప్పుటలేదు. కాని జరిగినవిషయములనుమాత్రమువరుసగాచేర్చెనుచున్నాను. (నవున) అత్యగౌరవమునొల్ల 1922 వ సం॥మున చెలసాల కేగిన జేకేభక్తుల యాదరణను గూర్చిన చర్చ కాననసభలో వచ్చెను. గర్ బిరుదము ఇట్లా మెడకు తగిలింప బడిన తోడనే యావమానీయుడేమి చెప్పినదియు, అట్లే యాదహామించెదను:

"అభ్యుదయ, ఇప్పుడు ప్రవేశపెట్టబడిన తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ మాటలాడవలసినదొకటి నందులకు నేను మిక్కిలి చింతించుచున్నాను. రాజకీయ నేరణులను ఇతర నేరణులతోపాటు చూడగూడదని ఈ తీర్మానము కొరుచున్నది. ఈకోరికయు సహజమైనదే. ఈ మహానీయుడు గూడ సహజమైనదని యంగీకరించుచున్నాడు" నే నధికరకు ఏకీభవించుచున్నాను. కాని ఈరాజకీయ నేరణుల కేవిధమున ఆదరణ యుండవలెను? ఒకసంకతుడు ఎవరినైనను చంపునపుడు అతను చంపునది ఒక్కనిని మాత్రమే. చచ్చునదియు, ఒక్కడే. దొంగయో బందిపోట్ దోచిన నష్టముగలగునది ఒక్క మనుష్యునికే. కాని అసహాయవాదుల నేరము అట్లుగాదు. గత శుక్ర వారము మదరాసులో జరిగిన అల్లరులను మీరు ప్రభుత్వముగ చూచియుండురని నేను కలంచుచున్నాను" అసహాయ వాదులెక్కువమంది చెలసాలకు వెళ్లినవారి బయటజిల్లాల వారే గాని మదరాసు వారుగాదు. వారు మదరాసు గడదెడలలో పాల్గొనిన వారుకాదు. "పోలీసువారు దృఢగాత్రముగ నుండినవో వారు ఈ అసహాయవాదులను ఒట్టుకొని యుండి

వారు" (సిగ్గు, సిగ్గునకేళలు) వీరినిగూర్చి మీరేమని కలంచుదు? జేకేమునకై కష్టముల ననుభవించువారు, దృఢనిశ్చయము గల వారు, క్రతుత్వముగ చెలసాలకు వెళ్లవారు గౌరవముగ చూడబడ గూడదట! వీరిని గౌరవముగ చూడవచ్చు, మరి ఏ మహానీయులను గౌరవముగ చూడవలెనో నాకు తెలియవచ్చును. సమయము కచ్చు నపుడెల్ల జేకేమును అమ్ముకొనువారా మహానీయులు? (గర్తాకభ్యునలు, సిగ్గు, సిగ్గునకేళలు) స్వాతంత్ర్యము కొలకై పోరాడు యువకులు, స్వరాజ్యకావనమునకై కష్టముల పాలగుచుండు యువకులు గౌరవమును నాదరణ కల్గుటగారా? ఇట్టివారాకెల్లరి మూల? మదరాసు ఈవిషయమును ఇంత శీఘ్రముగ ముఖం తెదని నేను నమ్మెదను (లేదు, లేదను కేళలు)

"బానిసలకు స్వాతంత్ర్యము అక్కరలేదు."

మాధురకములవారు గలరినియు, వారిలో పనివారు, అల్లరిముక, కొంచెము మునుగుచ్చినవారు, అని బ్రాహ్మణేతర నాయకుని కలంపు. వారిలో నేనును చేరినాను. (నవున) ప్రజలను యవరాజువద్దకు బండ్లకు తీసికొనిపోవు చుండినపుడు ఈయవకులు వారి యెదుట సాష్టాంగ ప్రణామము లాచరింపిరట? సాష్టాంగ ప్రణామము లాచరించుట! ఎంత కష్టమి ఎట్టి నేరము? అమెరికాలోని బానిసలకు స్వాతంత్ర్యమిచ్చెదమని చెప్పినపుడు వారు వలదని నిరాకరించిన విషయమును నేను మొదట చదివినపుడు నమ్మినవాడనుగాను. కాని భారతజేకేమున సంస్కరణ చట్టమును, ప్రవేశపెట్టిన తరువాత, అందరి నత్యమును నేను కనుగొంటిని. బానిసలు స్వాతంత్ర్యము నొల్లరు. వారికి కావలసినది కొద్దిపాటి నుభయమాత్రమే. కొన్ని పీడికల్ల బిచ్చము, పప్పు, కొలదిపాటి యుద్వ్యాయము, బిరుదములు, మెడ కట్టాలు వారికి చాలును. (నవున) బ్రాహ్మణేతర నాయకుని ప్రణాసానభూతి చూడుడు. "ప్రజలిచ్చునన్నులనండి వీరికి ప్రత్యేక నడపాములనిచ్చుట యుచితమా?" యని ఆతని ప్రశ్న. "వారు అన్నివిధములను పోకిరి పనుల చేయుచురు. వానిని భరించుట తగదు" అని ఆతడు చెప్పెను.

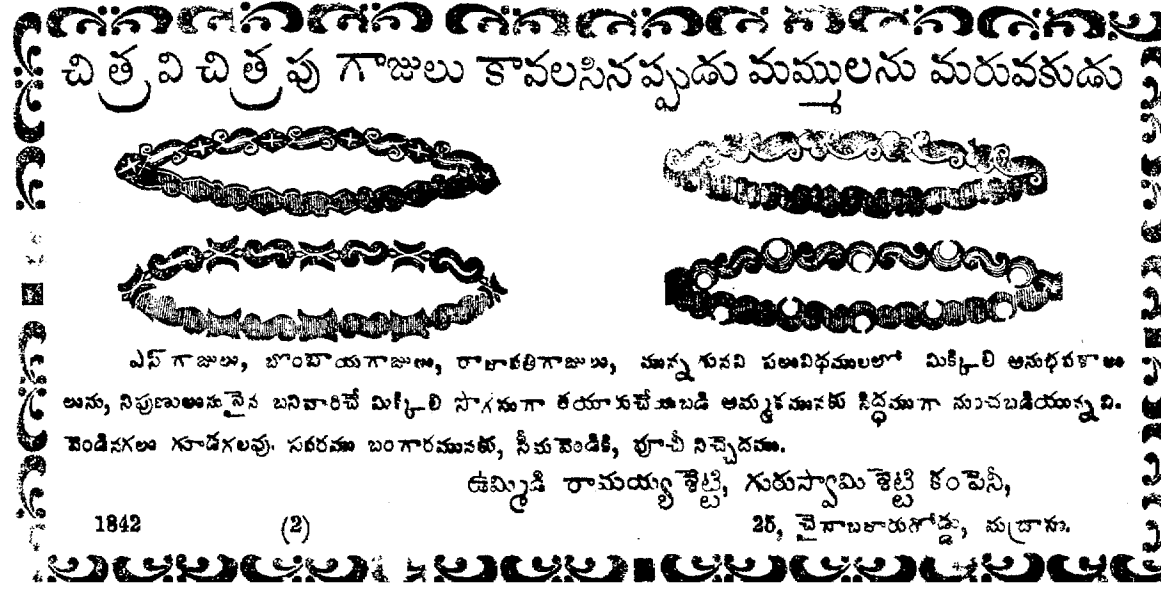
బ్రాహ్మణేతర నాయకులు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమును గూర్చి యీ విధముగ ప్రవర్తించిరి. ప్రజలజేయమును వారెల్లను గుర్తించుకొనిరేమిట తెలియును. బ్రాహ్మణేతరోద్యమము నందు క్రతుత్వమెట్టి నీతియులేదు. అందుకొందరు చిత్తశుద్ధిగలవారు లేకపోలేదు. కాని కాననసభలో కలుషము ఆ నీతిని దిగివడి చినవారిని గూర్చియే నేను పలుకుచుంటిని.

కాననసభా ప్రవేశమున కిదియొక కారణము. ద్వంద్వ విధానమును చెదరగొట్టుటకు బూనుకొనవలెను. అన్ని కర్తవ్యముల వారును కలసి ప్రభుత్వ/ద్వంద్వవిధానము నంతరింపజేయవలెను. బ్రాహ్మణేతరు లీ పక్షముయొక్క విశ్వకాభికారమును ఎంతకాలము సహించెదరు? వారు నామాటనిది ఈ రాష్ట్రమునందు కాననసభలోని ప్రతిస్థానమును ఆక్రమించుకొనవలెను. వారు స్వాతంత్ర్య నిమిత్తము, భక్త్యవరమున పోరాడుచో బ్రాహ్మణులారల యుండురు (వినుడు, వినుడు) వారి కెట్టి అసహిష్ణుతయు నుండదు. ఆహ్వానము నుండదు. స్వాతంత్ర్యముకొలకై సంతోష పూర్వకముగ నావలనుండురు, నేటిసంజేకము గొప్పది. ఈ రాష్ట్రములోని ప్రతి బ్రాహ్మణేతరుడును దానిని గ్రహించునని నేను కలంచుచున్నాను. (గర్తాకభ్యునలు.)

శ్రీ వేంకటేశ్వరాయుడేంద్ర కలాశాల - బెజవాడ

1928 సం॥ జూలై 1 వ తేదీ తిరిగి రెవరబడును. విద్యార్థులందరు యీలాగా దంభాస్తుల సంపుకొని గడదరేటికి కళాశాలకు రావలెను. కోరినవారికి దరఖాస్తుపాఠములు పంపబడును. పాశ్చాత్యవైద్యనిపుణులచే ఆశామిమి, ఫిజియాలజీ మొదలగు శాస్త్రవిషయములు కూడ బోధింపబడును. విద్య ఉచితము. భోజనాదిసదుపాయములు విద్యార్థులు చూచుకొనవలెను.
బెజవాడ, 785 } నోరి రామశాస్త్రి,
29-5-28. } కలాశాలాధ్యక్షులు.

చిత్ర విచిత్రపు గాజులు కావలసినప్పుడు మమ్ములను మరువకుడు

ఎన్ గాజులు, బొంబాయిగాజులు, రాజాకలిగాజులు, మున్నగునవి పలువిధములలో మిక్కిలి అనుభవకాలు లను, నిపుణులునైన బనివారచే మిక్కిలి సాగుగా తయారచేయబడి అమృతమునకు సిద్ధముగా నుంచబడియున్నవి. వెండినగలు గూడగలవు. సరకులు బంగారమునకు, సీమండ్డికి, పూచీనిచ్చెదము.
ఉమ్మిడి రామయ్యకెట్టి, గురుస్వామికెట్టి కంపెనీ,
25, వైసాబాదుగోడ్డు, మద్రాసు.
1842 (2)

విదేశ వార్తలు

కెనియా సమస్య

లండన్, జూన్ 1:—కెనియాలో భారతీయుల ప్రతిపత్తినిగూర్చి బ్రిటిష్ రాజధానియందు అంతర్జాతీయ లేఖనము కొంత తరతు రహస్యముగ మాట్లాడుకొనుటవలన కొంతవరకు నిజపరిస్థితులు తెలిసినవి. వచ్చేవారములో రాయబారములు ప్రత్యక్షముగ జరుగవచ్చును. బహిరంగ సమావేశరూపకముగ వ్యవహారము నడుచు నడుకొనుచున్నాడు.

కెనియా సమస్యను సామ్రాజ్యసభవారికి తెలియజేయుటకు నిశ్చయించిర్చుటకు నిజముగాను.

తురుష్క-ముఖము

మూర్ఖ ఆర్థిక ప్రత్యేక పరిజ్ఞానము ఒడంబడిక దరలేదు

బెల్జియను పారిశ్రామిక తగవులు

బ్రుసెల్స్ జూన్ 1:—ఇనుపదారి తపాసమెల్ల వినుమించిన తర్వాత నీ పనిని ప్రారంభించెదనని తెలియుచున్నది. ముఖ్యముగ అరు ఇనుపదారుల కావ్యాలయములందు ఇంజను పనులపై నిష్పన్నతయవారును ముందుకువచ్చిరి. ఇనుప దారులు పోర్టుల్, టెలిగ్రాఫులకును వాహన సమావేశమై పని నేటినుండి ప్రారంభించుటకు నిశ్చయించిరి.

అన్ని ఇనుపదారులమీద నాణసిని ప్రారంభించిరి.

నైజీరియాలో రైలుఉపద్రవము

60 అడుగులు నదిలో మునుగుట

లండన్, మే 30:—మాస్కోవార్త ఇట్లు తెలుపుచున్నది:—నైజీరియాలో గొప్పరైలు ప్రమాదము జరిగెను. కంగు నదివలన కాలుమచు చీతా వ్యాధివాస్తవ రైలు నదిలో, వట్టలు తొలగినందున, పడెను.

60 అడుగులు లోతుగల నీటిలో మునిగెను. 60 మంది కంటే ఎక్కువగా చనిపోయిరి. నూరుమందికంటే ఎక్కువగా తురగాలు రైలి. (ఇంగ్లీషుకొ)

కొలోనులో పనివాండ్లను సమైక్యముగా ప్రోత్సహించుట

బ్రెస్టు ప్రతికా విలేజ్ కొలోనులోనుండి ఇట్లు తెలిపింపుచున్నాడు:—మనసిమలు పనివాండ్లకు ఆకస్మికముగ అందయను సమైక్యత. సప్లయ, విద్యుచ్ఛక్తి ట్రాంజ్ గాలిపనివాండ్లు 10000 మంది సమైక్యత. యూనియను నాయకులను రెక్కతయలేదు. రూయలో పరామలు ఉపేక్షకేసి ఉండనిచ్చిన కమ్యూనిస్టుల మాటలు వినిరి.

ఎవరో వైతమునుండి సమైక్యతలు జేసిరిని అధికారము నిశ్చయించిరి.

హైకమను బ్రిటిషు ప్రతినిధిని సందర్శించుటకు రాజకార లేక, ఆయన దర్శన మిచ్చలేదు. 4 గురునాయకులను అరెస్టు జేయించెను. సమైక్య అంతరించజేయుటకు తమ తమకు బడి వినియోగించుటలు జేయుచున్నార.

దుకాణదారులు తమ సరకులను పోచుకుపోదు రనుభవముచే గ్రహములనుండి తమ సరకులను తీసుకు పోవుచున్నాడు. మెయింజిలోగూడ ఇదే ప్రకారము అల్లరులు, కమ్యూ ఏర్పాటుచేయుచుండినది. తిండికొరత అల్లరులు చేయు పనుల కార్యక్రమములో జేర్చబడెను. రూయలో తటస్థముగ నున్నటుల ఉరకొనక ఇక్కడ అల్లరులను అణచెదమని పరామలు తెలియజేసిరి. బ్రిటిషు వారు రాతిపడినతరువాత ఇంట్లో నిప్పునము గూడదను ఉత్తరువును ప్రవేశపెట్టెదమని ననుచున్నాడు.

భారతదేశ సంస్కరణసంఘము

లండన్, జూన్ 1:—కర్నూ వెడ్జిక్ డాక్టరు, ఆయన స్నేహితులు సెయింజిల్స్ భారతదేశ సంస్కరణసంఘమున భాగ సభ్యులుగ నుండెనని సర్ టి. లెన్లు గారు తెలియజేసిరి.

డండిజనపనార కార్యాలయములతగవు

లండన్, జూన్ 1:—డండి జనపనార కార్యాలయములను మూసివేయు సంకల్పినిగూర్చి కామన్సులలో మోరెలు గారు ప్రశ్నించ, ఈవిషయమై ఉభయపక్షములవారిలో కలిసి మాట్లాడుమని అధికారిని పంపిలెననియు నేడు సంకల్పినిగూర్చి తెలియజేసెననియు, తెలిసిన వెంటనే తెలియజేసెదననియు సర్ మాంట్లేసు బాట్లో గారు ప్రత్యుత్తరము నుడివిరి. దానిపై తగిన చర్యను దీసికొనెద మని.

పరశురామ పీఠి

లండన్, మే 30:—వింజెస్టర్ లో వింక్లె హౌస్ పాత కాల పరశురామ పీఠి ఆయెను. పొగ చుట్టవేయుటచే మెలకువ వచ్చి ఒక బాలుడు తక్కినవారి నందరిని లేపెను. అందరను అపాయము లేకుండ ప్రతికిరి. సామానుమార్తము పోయినవి. (ప్రేస్టుకొ)

ప్యారిసులో ప్లేగువ్యాధి

లండన్, మే 30:—ప్యారిసులో పేదలనల్లెలందు 4 గుటి ప్లేగు సోకినది. ఓరెల్ లో గూడ ఎవరో చనిపోయిరి. (ఇంగ్లీషుకొ)

శ్యాన్స్ లో అల్లరులు

శ్యాన్స్ లో బాటజనులో తిండికై వొమ్మి జరిగెను. ఇందులో ఇద్దరు చనిపోయిరి. (ప్రెస్టుకొ) ప్రజలు దీకొనిరి. కాని ప్రమాద మేమియు లేదు.

జర్మనుమార్కు పడిపోవుట

ప్రపంచములో ఇంత అన్యాయ మెన్నడులేదు

జర్మను ల గుం డె బ్రద్దల గుట

లండన్, జూన్ 1:—రాత్రి 10.15. బ్రెస్టు ప్రతికా విలేజ్ ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—ప్రపంచములో అంతటి కంటే తమ కలెన్సి అంత అన్యాయముగ పడిపోవుట అడ జర్మనులకు గుం డె బ్రద్దలగుచున్నది. ఆదాయము నిమిత్తము క్రొత్త పన్నును వేసెద మనికొనిరి. కాని పన్ను అంతయు పడి పోయిన మార్కులలో నిచ్చుటచేపన్ను వలన లాభములేకున్నది.

బహిరంగసభలు గూడదనిరి. పోలీసు, కమ్యూనిస్టులు, ఇతరల్యులు సహకారముతో పనిచేయుట అసంభవముగ నే ఎంచబడుచున్నది.

జర్మనుమార్కు ఇంకను పడిపోయినది. నేడు పాను 18 84,0000 850,000 మార్కులు చొప్పున విక్రయమగుచున్నది.

బోకంలో మోటారుబండి ప్రమాదము

18 ఏండ్లపిల్ల హతమగుట

లండన్, జూన్ 1:—రాత్రి 11.25. బ్రెస్టు ప్రతికా విలేజ్ బోకా నుండి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. పరామలసాయభ కటములు ఆరు, నైసికాధికారులతోడను, రెండు నైసికబండ్ల తోడను జనసమావేశముగల పిట్టలలోనుండి పోవుచుండ, బండిని నడుపువాడు వశము తప్పుటచే అబకువుల బండి (బోక) వట్టా మితికి పోయెను. అప్రదేశమున బాలిక రెండఱో గలరు. వారు భయకంపితై కుయ్యో, మెట్టో యని అరచిరి. ఈ బాలికలు ఫలాహారమునకు పోవుచున్నపుడు ఇట్లు జరిగెను. అందులో ఒక 18 ఏండ్ల వయసుగల పిల్ల కొమ్ముమీదుగ బండి పోయెను. ఆ వెంటనే చనిపోయెను. మరొకందరికు ప్రమాద కరమగు గాయములు తగిలినవి.

చనిపోయినపిల్లనుగూర్చియు, గాయములు తగిలి వారిని గూర్చి ఏమియు అలోచించకనే పరామలు తెదలిపోయి రని తెలియుచున్నది. బండికి నష్టము కలగలేదుగదా యని యని పరామ అధికారి పోయెను. తమవారిని సడిమింకొని పోయెను. జనులు కోపముతోడను, ఆక్షేపణతోడను, తెద రింపుతోడను పోయిరి.

సంస్కరణసంతరము

భారతదేశపు ఆర్థిక పరిస్థితులు-సుంకములు

లండన్, జూన్ 1 సంస్కరణములచే భారతదేశపు ఆర్థికపరిస్థితు ల యుండు బ్రిటను తి ధా న ను మార్పు జేసింది. సంస్కరణముల చట్టము ప్రకారము ఇండియామంత్రి హిందూదేశమున ఆర్థికప్రయత్నా ఏమైన కొన్ని సూచనలను గావించిన. వాటిని త్రోసివేయవచ్చును ప్రవేశపెట్టరాదని ఆజ్ఞా పించవచ్చును. లేదా అట్టి సూచనలుగల చట్టమును త్రోసివేయ వచ్చును. కాని ఎక్కడనో విచిత్రకరస్థితులు వచ్చినపుడును, విధి లేనపుడును, తప్పకుండా అయినపుడు మార్తమే ఈయధికారమును ఉపయోగించుటకు వీలగును. లేనిచో కల్లోలములు బయలుదేరును.

భారతదేశ లాభమునకు గాక సామ్రాజ్యమందు ఇతర దేశములలాభములకై భారతదేశమునై సుంకములను విధించుటకు మునుపటివలె వీలులేదు. లాంఛ మైనవలన ప్రభుత్వమునకంతయు లాభము. అందుచేలాండు మైనవలన లాభము వచ్చుటకై ప్రభుత్వ మువారు క్రివంచనలేక ప్రయత్నించవలెను. సామ్రాజ్యమందున్న ఇతరరాజ్యములకు గూడ దీనివలన నష్టము లేకున్నపుడే సహాయము చేయవలెను. అట్లు చేయనిచో ఆ ప్రభుత్వము చిర కాలముండజాలదు. కాన ఈవిషయమై సమరసభావముతో పని చేయుటకై పీఠావధివును తానును ప్రయత్నించెదమనియు తీసికె ముఖ్యమార్గ మేదన ఇం గ్లాండు లో ను, ఇండియా లో ను ప్రతి వ్యాపార మును చేయు వారలకు ప్రత్యక్షముగ సంబంధమును కలగజేయుటయే. భారతదేశపు ఆర్థికవిధానము బ్రిటను లాభమునకే చేయబడిన దనియు, బ్రిటనుకే లాభమని అనుకొను అభిప్రాయమును తొలగించవలెను. లేనిచో బ్రిటనుకును, భారతదేశమునకు మరల ఎవమగును, మన స్థాపములు బయలుదేరును. ఇంగ్లాండులోను, ఇండియాలోను ప్రతి పరిశ్రమలోను పని జేయు వారలకు సహకారముగ పుచ్చేయుటకు మార్గమేర్పరిచిన తర్వాత ఈ గురభి ప్రాయము తొలగిపోవును. ఇట్లు జరుగుచో రెండుదేశముల కర్తవ్యమును ఎంతయు యభివృద్ధిజేందును. ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యక్షముగ జోక్యము కలగజేసికొన్న మంచికి బదులు పాని గల్గును. దీనివలన ఇండియామంత్రి నిష్పాక్షికముగ పనిచేయుట లేదని అనుమానము గలుగును. భారతీయుల లాభమునకే గాక విదేశీయుల లాభము నిమిత్తముగూడ పనిచేయుచున్నారను అభిప్రాయము గల్గును అని మాంచెట్టయలో వింటర్లెక్ ప్రభువు ఉపన్యాసమున తెలియజేసెను.

ఉప్పు పన్ను సర్టిఫికేషను

లండన్, జూన్ 1:—ఉప్పుపన్ను సర్టిఫికేషను గూర్చి అసమ్మతిని జాపుచు స్టేటు కపున్లు అసమ్మతిపట్టులు పంపిన ఆర్డిని 15 థామస్ బెన్లు గారు కామన్సులభివారి కంద జేసిరి.

ఆయిల్ ఎంజినును కొనవలసినప్పుడు

2/ జాయింట్లయను గురించి యోచింపుడు

బెస్ట్ ఎంజినులు మిక్సిల్ వికల్పములు గలవి.

BEST & Co., Ltd.

Post Box No. 63, MADRAS.

నోటీసు

మిర్జాపూరుం అందు నిడమర్రు యస్టేటు యిలాకా పెద్దగొన్నూరు గ్రామములో వుండుకున్న యస్టేటు స్వంత బంజరు భూములు ముమారు య 141-06 ల విస్తీర్ణమును ది 10-6-23 అందు 11-6-23 తేదీలను గుడివాడ మకాంలో మా యస్టేటు వివాక్ జేగారివలన పగలు 12 ఘంటలకు నజిరానాకు జిరాయితి హక్కుకు వేలంవేయించ బడును గనుక కాలసినవారు సదరు తేదీవద్ద జైర్ పాటలుపాడుకొనవచ్చును.

మిర్జాపూరు నిడమర్రు గ్రామం వెంకటరామయ్య యస్టేటు యిండా రు వారి హుజూరులక్కిను నూరికొడుది 27-5-28

అపూరావు: నాదర్

ఇండా రు గారు:

హనుమంతరాయనిధి

దేవవాడలో నాటక ప్రదర్శనము

బందరు, మే 1:— ఈనాటి సహాయకమై శ్రీశంకరాచార్యులు కళాశాలవారు దేవవాడలో నిర్వహించిన 'హనుకా పట్టాభిషేక' నాటకము చాల జయప్రథముగా జరిగినందులకు సంతోషించి కలసియున్నది. అనేక ప్రశంసలనుండి, చుట్టుపట్ల గ్రామాదులనుండి చాలానంది ప్రజలు వచ్చియుండిరి. ఏర్పాటు ప్రకారము పాత్రలు ధరించువా రిందుమించుగ అందరిను వచ్చియుండిరి. ముఖ్యముగా పాత్రలు ధరించినవారందఱును చాల బాగుగ ప్రదర్శించిరి.

సైంధుమువారు యీనాటకము ప్రదర్శించుటలెని చాల దినములనుండి ప్రయత్నించుచుండిరి. కాని గవర్నమెంటువారి అడ్డుటల 28 వ తేదీ సాయంత్రమువరకు నాటకము ప్రదర్శించుటకు అనుజ్ఞ కాలేదు. ఈజిల్లా కలెక్టరుగారు ప్రతిపాటికొని నకు వారి అనుజ్ఞ తి. పొందవలయునని సాటించుచు చాల ఆలస్యముగ అనుమతించుటకు చాల ఆసక్తి. సుమారు నెలదినముల క్రింద కలెక్టరుగారికి వ్రాసినను, రిపో, యెల్లండియో నాటక మున్నదనగానే మాత్రము అనుమతి నిచ్చిరి. అందుచే కళాశాల వారికి ధనవ్యయము హెచ్చెను. అనేక ప్రశంసలనుండి లభించు పాత్రధారులకొరకును, చాలటిల్లకొరకును చాల ధనవ్యయ మాయెను. సుమారు 60 రూపాయల టిక్కెట్లు అమ్మబడినను, మైలవరంవారు హాలును ఉచితముగ నిచ్చినందులకును, కళాశాలాభిమానులగు పాత్రధారులు చేసిన సహాయమునకును కళాశాల వారికి ధనవ్యయము కష్టము. ఇట్లే రిడికరనాటక సంఘములను గూడ సహాయముచేసి హనుమంతరాయ నిధి సమకూర్చుటలై తోడ్పడెదమగా!

శ్రీ ఆంధ్రవాతీయకళాశాల

బందరు శ్రీ ఆంధ్ర వాతీయకళాశాల క్రిందటి నెల 4 వ తేదీని మాయబడినది. కాని రెండు కళాశాలయూ, కళాశాల కర్మాగారమున పని చేయుచున్న యున్నది. కళాశాలయందు కొన్ని మార్పులు చేయవలయునని అనేకలు ఆలోచించుచున్నా రు. కళాశాలకు వచ్చురాజకీయ వ్యయ మధిక మగుటవలన కొన్ని మార్పులు తప్పక చేయవలసి వచ్చుచున్నది. ఇ యటు గాను కాలేజీలోని కమర్షియల్ భాగమున తీసివేసిన రెనియు, డ్రాయింగు భాగమున తీసివేసిన రెనియు కొంద రనుకొనుచు న్నారు. కాని ప్రస్తుతము తెలిసినంతవరకు ఈ రెండును తీసివేసిన రెని తెలియుచున్నది. ఈ రెంటినికూడ కళాశాలవారు వాగుగా వృధాచేయ నిశ్చయించి రెనియే తెలియుచున్నది.

క్రిందటి సంవత్సరము కమర్షియల్ భాగమునందు మైపు రైటింగు, వాణిజ్యతెగ్గలు, వాణిజ్యప్రాప్తి, బ్యాంకింగు, కరెన్సీయెన్యునకుడ కలవు. చుట్టుపట్లనుండి వచ్చినవారేగాక దూరపు జిల్లాలనుండి కూడ విద్యార్థులు వచ్చిరి. గంజాముజిల్లా బెక్కలినుండి కూడ ఒకవిద్యార్థి వచ్చెను. ఈరెండు వైపునూ, శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానమునకు వెళ్లి తిరిగివచ్చినవారు తర కళాశాల కు వచ్చెను. కళాశాలలోని ఈ భాగమునందు క్రిందటి సంవత్సరము "కమర్షియల్ విద్యార్థుల సంఘ" మేప్పడిది. అరిక, వాణిజ్య విషయములలో ఈ సంఘములో అప్పడప్పుడు చక్క జరుగుచుండెను. ఈ సంఘమువారు ఖద్దరు ఉత్పత్తికి లోడు నొసంగవలయుననియు ప్రతి విద్యార్థియు కూడ నొక గంటకాలము నాలు లేయవలయునని ఒడంబడిక జరిగెను. ఈకాఖను వృద్ధిపొంద రెనియే తెలియుచున్నది.

డ్రాయింగు: ఈ విభాగమునందు కలకత్తానుండి వచ్చిన ప్రహేద మూరచటర్జి గారు క్రిందటిసంవత్సరము పనిచేయుచుండిరి. వీరును, వాణిజ్యమును చేసిన చిత్తరువులు కళాశాలలో నుంచుటయేగాక అనేక ప్రదర్శనములకు సంబంధించి, వీరిని రెండుమూడుసంవత్సరములు అందినగాని వీరు చేసినపనియొక్క ఫలితములు తెలియవని ప్రస్తుతము మరియొకసంవత్సరమువరకు వీరిని కళాశాలయందు ఉండగోరి. (స్వకీయవిలేఖరి)

ధర్మాదాయము నిల్లన కనమ్రుతి

మొనూరు, జూన్ 1:— మదరాసు ధర్మాదాయ చట్టమున ప్రకృతిని బొటపుటకు సభ జరుగుచుండెను. ఈచట్టమున హిందూ మతాచార ధర్మములకు ఖంగిరమనియు ఈచట్టమున నిలిపి ఖోర్లు అధికారముగూడ లోగింపుబడి నని అనుమతికొరకున మొనర్చబడినది.

రాజమహేంద్రవరము

శ్రీ విద్యాభిమాని సమాజము

మాపులమందు సమాజము 81 సంవత్సరముల పైగా పని చేయుచున్నది. ఈ సమాజముయొక్క 81 వ వార్షికోత్సవము మే నెల 21 వ తేదీని టవునూ, చాలా సభాకలెక్టరును వెస్టులే. గారి ఆధిపత్యముక్రింద జరిగెను. యజ్ఞములు దాని అదర్శములు అను విషయమును గురించి శ్రీ దామెల్ల వెంకట్రావు గారు ప్రవర్ణించిరి. పిమ్మట మేక్సిసియోల మహాకవి నాటకముల లోని కొన్ని రంగములు ప్రదర్శించబడినవి. ఆధ్యక్షులకును యజమాన్యులకును కృతజ్ఞతా పదవీములతో సభ ముగిసెను.

గోదావరి హిందూసమాజము

గోదావరి హిందూసమాజాదర్శణ క్రింద మే నెల 28 వ తేదీని సమాజాదర్శణములో మదరాసు రామకృష్ణ మఠమునకు చెందిన స్వామి అభిలానందగారు కర్మయోగమును గురించి ప్రవర్ణించిరి. సుమారు 20 మందిమాత్రము హాజరైరి. అభిలానందస్వామిగారు జీవాత్మకును పరమాత్మకునుగల సంబంధమును ముక్తిమార్గములను గురించియు జ్ఞానయోగము, భక్తియోగములను గురించియు, యజ్ఞప్రవర్ణించిరి. పిమ్మట కర్మయోగమును గురించి యజ్ఞప్రవర్ణించిరి.

ఒక ఫలము

ఈ గోదావరి హిందూసమాజము సుమారువరదీ సంవత్సరములక్రితము అర్రోజులలో బ్రహ్మసమాజము వృద్ధిపడుచుండెగా ఆ ప్రచారమునకు వ్యతిరేకముగా ప్రచారము చేయుటకును, హిందూమతముయొక్క సిద్ధాంతములను వాటి శ్రేష్ఠతను బోధించుటకును నుద్దేశించుట ప్రారంభింపబడినది. ఈ మరప్రచారమునకు యజ్ఞవల్క్యలో భగవద్గీత తతనము వృద్ధిచేయుట యొకమార్గము నేర్పరచి భగవద్గీత పోటీపరీక్షలును నెలకొల్పిరి. ప్రారంభమున ఈపరీక్షలకు చాలామంది హాజరుగూడెడివారు. కాని రానురాను పరీక్షకు హాజరువారిసంఖ్య తగ్గి కొన్నిసంవత్సరములలో జనాభాకును సంఖ్యకన్న తక్కువగు నుండుట గలదు. ఈ పోటీపరీక్షల జనాభానుసంఖ్యల సంఖ్యకును మధ్య 800 రూపాయలు వ్యయమగుచున్నది. ప్రస్తుతము ఈ సాహిత్య బాగుగా వినియోగపడుటలేదని యభిప్రాయపడువారి సంఖ్య హెచ్చుచున్నది. ఇంతేగాక సమాజముయొక్క యుద్దేశ్యము తెలుపబడుట లేదు. ఈ కారణములవల్ల హిందూసమాజ కార్యనిర్వాహకు లింపయము బాగుగా ఆలోచించి ప్రస్తుతము భగవద్గీత పోటీపరీక్షలకు వినియోగపడుచున్న ధనమును మత ప్రచారము చేయుటకు గాను జరుగు మరియొక విధమున నుపయోగించిన బాగుండును. శ్రీరామకృష్ణ మఠమునకు చేరెనున్న స్వామిగారి అట్టివారిని మరెవరియనగాని హిందూసమాజము జతుముననేర్పరచి వానికల్ల హిందూమతోద్ధారణ చేయట ముంచిదని మాయభిప్రాయము. ప్రస్తుతకాలములో దేశమున జనున్న అకాంతికులను వివిధమతములవారి బోధల మధ్యను ప్రజలు నివర్తనములను గుర్తింపలేక పోవుటవలనను చాల అనర్థము కలుగుచున్నది. ఈ సమయమునందు హిందూమత ప్రవ రుద్ధారణ ఆచర్యముగ తెల్పుకొన్న హిందూసమాజమువారి నూచ ననుగ్రహించి పనిచేసిన బాగుండును.

శ్రీరఘుపతి మొకటరత్నం నాయుడుగారు

వీరు ఉపాధ్యాయ పదవిని వదిలింపుట నుండియు పిరికి విశ్రాంతిగల్గుటకు బదులు కార్యభారము మొదలుపెడిరి. వీరు యుద్దేశ్యములలోను, భావములలోను, కూడ కొంత మార్పు గల్గెను. పూర్వము వీరు రాజకీయవిషయములందు కొంతవరకును భారముగను, విమలముగను నుండెడివారు. ఉపాధ్యాయత్వమును మానివేసి నప్పటినుండియు, రాజకీయరంగములో ప్రవేశించిరి. అప్పటినుండియు బ్రహ్మసమాజ విషయములందును, మత విషయములందును వీరికి క్రేస్త తగ్గవచ్చును కృషి తగ్గెనని యాందరికిని చెలియును. వీరు ప్రస్తుతము 'జన్మినుశత్రు' తరపున ప్రచారము చేయుచున్నాడు. తాము 'జన్మిను' పక్షమున కనుబొముగానూండి పనిచేయుటలో పూర్వపుభావములకు వ్యతిరేకముగా యేమియు చేయలేదనియు, జన్మినుపార్టీ సర్వజన సమత్వమునకు భగవంతునిచే నిర్వహింపబడిన మహోద్ధయమనియు ఈ పక్షమువారు గత యెన్నికలలో అభిండంబమున గాంచి చెన్నపురి కానసభల ప్రజాసభలమును, జనరంజనమునకు కానసభల సభకును చేసిరినియు, అందుచే ప్రజల సమృద్ధిమునకును, ఆదరణమునకు, ప్రేమాతిశయములకును పాత్రులైనందు, ఈ పార్టీ నాయకులను, శ్రీకృష్ణాభిభావ్యులను నగు రెడ్డివార్యులను

గారు బ్రహ్మజేతరుల విశ్వాసమునకు పాత్రుడయ్యెననియు, వీరివారి మతల గోదావరి జిల్లాజుయన కానసభాభ్యర్థిగా నున్నారనియు, వారికోక వోటు ప్రతివారు తప్పక నివర్తనలయు ననియు, రెండవ వోటును జన్మిను పక్షమునకు చెందిన మరియొక బ్రహ్మజేతరుల కివ్వమనియు జెప్పిరి. వీరిలో గల్గిన మరణమును హాశ్వర్యము గల్గించినది.

కా అ సి తి

మాయూరిలో పందల విస్తారముగా నున్నది. ఈలం తయు స్వప్రములను వదిలుటకు వీలులేవచ్చును. కాని రాత్రి కొంచెము చల్లగాని వీలువున్నది.

చెన్నపురి కానసభ

కాకానాడ కిదివరలో యొక అర్చనస్థాన ముండెడిది. రాజోవు యెన్నికలలో కాకానాడ కిట్టి యధికారము బోవు ననియు, రాజమహేంద్రవరము పక్షమున యొక అధ్యక్షుని మదరాసు కానసభ కెన్నుకొను ఏర్పాటు చేయబడుననియు తెలియుచున్నది. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారి అర్థ రింగును చాలెదు. రాజమహేంద్రవరములో అనేకులవచ్చడే అర్చనాస్థానమున కధ్యక్షులుగా నిలువనుటకు వత్తూపాటకునున్నాడు.

కాలువలను తెరచుట

ఈదినమున తణుకు, ఏలూరు, విజ్ఞాపురము, మొదలగు యూళ్లకుబోవు కాలువలను కాకానాడ కాలువను తెరచిరి. అందువల్ల గోదావరిలోనిరు బాగుగా కల్గెను. క్రమక్రమముగా గోదావరిలోని యిసుకతిన్నెలు పెద్దరయి నదియొక్కలోతును తగ్గించుచున్నది. మరికొన్ని సంవత్సరము లిట్లు జరిగినయెడల వేసవికాలములో నదిలో నీరుండకపోవుట తటస్థించును.

(స్వకీయవిలేఖరి)

భారత ఖిలాఫతునిధి

నేటు ఛోటానీగారు 16 లక్షలు బాకిపడుట

భారత ఖిలాఫతునిధికి వెనుకటి అధ్యక్షుడగు నేటు ఛోటానీగారు 16½ లక్షల నివ్వలేరని ఖైకలలో ప్రకటించుట జరిగిన కలకత్తాలో ఖిలాఫతు కార్యాలయమువారిని మాత్రమి నిధి అడిగెను. ఛోటానీగారి సాక్షాత్తునియ్యరలసి యున్నదని సభ్యులందఱును కోరాధికారి డాక్టరు మహమూదుగారుగూడ నెరు గుదురు. ఏకమిషమున కావలసిన ఆనిమిషమున ఛోటానీగా కాధ నము నివర్తనలరు. ఆరెండుమిల్లలఖిలే 16 లక్షలకంటె చాల హెచ్చుగానుండును. అదిగాక ఛోటానీగారి భూములఖిలే 50 లక్షలకు మించియుండును గాన సాక్షాత్తు ప్రాపంచియునులేదని వారు జెప్పిరి. ప్రమాఖు లింకను బొంబాయిలోనే యున్నాడు. కలకత్తా రా.లే. (ఆ. వెను)

సర్ ఇబ్రహీం రహీముల్లా

బొంబాయి, జూన్ 1:— రి. ఇబ్రహీం రహీముల్లా గారు బొంబాయి కానసభ కధ్యక్షుడుగ నొనర్చబడెను.

భారతీయ కూలీలు

బొంబాయి, జూన్ 1:— నేటానుందలి భారతీయ కూలీల నితిగురించి కార్మిక కార్యాలయమువారి టెల్లు ప్రకటించిరి. మొత్తముతోటలందు పనిచేయువారు నెల 1 కి రు 82/ను మిల్లులందు పనిచేయువారు రు 44 నుండి 89 వరకును, సుపాదింక గలగుండుండి, బొమ్మగనులందు పనిచేయువారు రు 81/ను ధూ మిక్కింది గనులలో పనిచేయువారు రు 61 నుండి 120 వరకును సంపాదించుచుండిరి. నెల 1కి జీవిత్యము 15 పిల్లలగుండున్న కూలీల కొనుగడు నివాసప్రకృతులు బాగుగ నె యుండెను.

ఉదకమండల విద్యార్థితవత్సరోత్సవము

ఉదకమండలము, జూన్ 1:— ఉదకమండల జట్టము నిర్వహించుట ఇప్పటికి నూరువత్సరములయ్యెను. ఈదినమున ఉదక త్వరోత్సవము బహుమతి భవముతో జరిగెను. పురపాలకసంఘము, జిల్లాబోర్డు కొండగుంపులవారి వద్దనుండి గట్టరుగాని సం దిచ్చుమున మూడు అభివృద్ధిపత్రముల నందు కొరి తగు సభాముగ ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

హనుమంతగారు-రామనగరు రైల్వేవిద్యార్థులు

హనుమంతగారు, జూన్ 1:— హనుమంతగారు రామనగరు వద్ద 42 మైళ్లపాడుగుల రైల్వేను నిర్మించుటకు విశేష ప్రభుత్వము వారికి అనుమతయొనగబడినది.

జూబులు

నెల్లూరుతాలూకా ప్రాథమికోధ్యాయ మహాసభ

ఈ సభ నెల్లూరు తాలూకా మైసాదు గ్రామములో ఈ జూన్ 2-వ తేదీ 9-10 మధ్య జరుగు నని యింకను ముందు ఉపాధ్యాయులకు తెలియజేయబడినది. కాని కొన్ని కారణములవలన సభ జేయబడు సభ మాత్రము వీలు లేనందున, ఈ జూన్ అఖిరువారములో జరుగగలదనియు, ఇందుములమున ఉపాధ్యాయులెల్లరుల తెలియజేయడ మైనది. అట్లు తెలియినది, యేతేదులలో సభ జరుగునది యామిద తెలియజేయబడును.

రా॥ రాఘవయ్య, కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యుడు.

కృష్ణాజిల్లా సెకండరీ బోర్డు ఎన్నికలు

ఈ నెల 28 వ తేదీ ఎన్నికలు ముగిసినవి. జయకామా రావుగారును పట్టాభిరామయ్యగారును జయమొందిరి. ఆశ్రయం పే విద్యార్థులగు నుపాధ్యాయుల నిమయమునగూడ పనిచేసిన దని స్పష్టపడినది. నేను జిల్లా ఉపాధ్యాయ సంఘమునకు మూడు సంవత్సరముల కార్యదర్శిగా నుండి కృషిచేయుచు ఉపాధ్యాయుల యార్థికస్థితిని గౌరవమున పెంపొందించుటకు 'స్కీమ్'ల దయచేసి వానిని గవర్నమెంటుకే కొనుగట్టు చేయుచు, ద్రవ్యమును స్వయముగ వెచ్చించి, యిన్వల నిరసనభావమును, పరిభ్రమమును బాటింపక సంఘ వ్యవహారములు అవిచ్ఛిన్నముగ సాగించుచు గవర్నమెంటుచే సుకందరిబోర్డుల జెట్టింపుటకు గట్టిపరుత్తుములు చేసియుండి నను తోడి యుపాధ్యాయులు తమ కృష్ణత జూపకుండుట నాకు నిరుత్సాహము గలిగించి నని చెప్పితిమి.

ఈ ఎన్నికల జాబితా ప్రజలు సమీక్షించిరి. రహస్యమును జరి లేదు. వోటింగుకాగితమువలననే వోటులు నెంబరు, సంకేతముగలవు. పోలింగు అఫీసునుండకముగూడ నచ్చటనే యుండును. వోట్లు లెక్కపెట్టు సమయమునగూడ ఏ వోటును ఎక్కడి వోటిచ్చినది తెలియగలదు. మరియు వోటింగు కాగితములు ముందుగ వోట్లకు బంపబడినవి. పోలింగు అఫీసుదగ్గర నేని యెవరు వోటుమార్చు జేయవలెననియుండినను ఇంటిదగ్గర వోటు మార్చు జేయుట కరకాళముగలదు. పోలింగు అఫీసు సంతక మయిన తరువాత వోటుదగ్గరనే వోటింగు జేయ కొంతకాల ముండవచ్చును. వోటు మార్చవచ్చును. ఒకటి రెండు సందర్భములలో నటుల జరిగినది. 'X' మార్కును కొట్టివేసి, దస్సుతు 'చెట్టి' వేసారెడి 'X' మార్కు జేయుట జరిగినది. వోట్ల వోటునొకరినొకరినను కిట్టెడి ఖచ్చితమైన మూడు అక్షరములు జాలూనా యియ్యవలెను. ఇది చాల అవమానకరమగు సంగతి. ఒక అక్షరతో రిప్పియకొని పోవుటకు రెండు యత్నించిరి. వారివోట్లు నిర్ణీతమయ్యెను. నిజాయముగ రిజిస్ట్రేయర్లు ముఖ్యోద్యోగము వారిలో రిప్పిపోక చిరునామావారునకు చేరుటయే యని జాబితాజేయెను.

సదరు ఎన్నికలలో కొన్ని నూతనసంగతులు బయల్పడినవి. ప్రతి టీనరుకును రెండువోట్లున్నవి కారము గలిగినను నొకవోటుమాత్రమే నిచ్చునట్లుగా ముఖ్యమంత్రిగారిని ప్రార్థించినది. సర్వాభివృద్ధిలో జయరామారావుగారిని బంధులూ పట్టాభిరామయ్యగారిని 9 'సింగిల్' వోట్లపడగలదని. బంధులూ మట్టుకు 48 గురు వోట్లలో 47 గురు వోట్లు సకాలములో వోట్లపెట్టు చాల అద్భుతము. అందు 46 వోట్లు పట్టాభిరామయ్యగారికి వచ్చినవి. జిల్లాబండ్లు మ్యూనిసిపాలిటీ ఎన్నికలలో వరి యరుకుగ పనిచేసినవి. సహాయోపాధ్యాయులూ ముఖ్యులందరు గట్టిగ పనిచేసిరి. ఒకవోటును తమ ప్రతినిధికిచ్చునని చెప్పుటలో కృత్రిమపాతక రెడవోటు అసలే యియ్యగూడ దనియు ఇచ్చినవో గెలుపు పొందదని తోచినవారికే నివ్యురతెలియించి ఇట్టి ఏర్పాటులు జరిగింపుట జడంతి. కావున వోట్ల నివ్యురతెలుగు కరుయిచ్చుచు కచ్చివారికి వోట్లచ్చిరి చెప్పుటకు వీలులేదు వోట్ల నానియ ప్రతి ప్రతినిధియు తిరక క్రిసాచర్మ్యులను, తాను జేసిన కృషియును తెలుపుచు 'ఎక్స్' మేనిఫెస్టో ఒకటి ప్రకటించి యూరకుండవలెను. అప్పుడే వోటు సార్థకమైనదగును. అటుగా ప్రతినిధులు వారి ఏజెంట్లను వోట్లను మోసుకుమి 'జెట్టి'యు చేసరించెయు వోట్ల సంపాదించ వాచివో ఎన్నికలు నిర్ణీతములనియు ఎన్నికలే తే సమర్థులగువారిని గవర్నమెంటు నామినేషన్ చేయుటయే మంచిదనియు నామిని ప్రాయము.

నిమమోలు సీతారామయ్య, బందరు.

తెలకునిధి - చిత్తూరుజిల్లా పీఠేరుగ్రామము

చిత్తూరుమండలమున మదనపల్లె తాలూకాలో పీఠేరుగ్రామమున తెలకునిధికి ఈజిడి మొత్తములు చందాఇయ్యబడినవి. వ మూలయిన మొత్తములు గ్రామకార్యదర్శిగారి నున్నవి. వానిని శ్రీమదుల్లావంతుడున్నానని ప్రాయశున్నాడు. ఈ గ్రామములో తొలమంది సభ్యులు కార్యనిర్వాహక చేరిరి.

Table with 3 columns: Name, Position, Amount. Includes entries like వారణాసి రఘునాథరెడ్డిగారు, వార్తానము, 15-0-0.

క. రాజగోపాలాచారి, మండల కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి.

ఉత్తర అనంతపురమండల జాతీయోపసంఘ సమావేశము

1922 వ సంవత్సరం మే నెల 29 వ తేది మధ్యాహ్నము 1 గంటకు గుంతకల్లు తిక్కజ్ఞాన సమాజము వారి హాలులో ఉత్తర అనంతపురమండల జాతీయోపసంఘ సమావేశము జరిగినది.

Table with 3 columns: Name, Position, Amount. Includes entries like సంకటి కొండా రెడ్డిగారు, చింతకుంట, 5-0-0.

1. కలవిన సమావేశపు కార్యక్రమజట్టికను చదువడమైనది. అంగీకరించడమైనది.

2. ఆంధ్రనాయకులు ప్రభుత్వము గుర్తి, తాటిపత్రి తాలూకాలలో ముఖ్యమైస్థానములలో పర్యటనము చేయుటకు మిగిలిన తాలూకాలకు వారు జూను మాసాంకములో కచ్చు నట్టును వోకలవలసినది తీర్మానించడమైనది.

3 ఈ క్రింద కనువచ్చియుండు సభ్యులు ఖద్దరుబోర్డుకు సభ్యులుగా నిలిచి యీ అయిదుగురును పదివేల రూపాయలకు సెంట్రలబోర్డుకు ప్రామిసివోటు ప్రాసియచ్చి మొత్తటి కప్పుకు కావలసిన వైకం సెంట్రల్ బోర్డుకుండి తెప్పించుకొని కద్దరుబునమును యుక్తరితి పరిపాలన చేయవలయునని తీర్మానించడమైనది.

జడ్లపన్నాటి హనుమంతరావుగారు, సంకటి కొండా రెడ్డిగారు, భట్టు వెంకటరమణప్పగారు, జె. టాకోజిరావుగారు, కోట్లా శ్రీనివాసారావుగారు.

ర. కొకాభ్యుదయ శ్రీమతి గొండి లక్ష్మమ్మగారి ఉత్తరమును చదువడమైనది. వీరు, తమకడ ఉంచువైకమునకు ప్రతి నూటికిని నెలకు రెండు అక్షరములకొరం డియిచ్చుచున్నానని ప్రాసివంతులకు వీరికి సంఘమువారు కృతజ్ఞతాపూర్వకవందనము లావించుచున్నాడు.

గె. కార్యాలయపు లెక్కలను చదువడమైనది. సంకటి - కొండా రెడ్డి, అభ్యుదయ.

భారతకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు

ఈనెల 2-వ తేది శనివారమునాడు నేను (స్వరాజ్య పత్రికా విలేజర్) నాగేశ్వరరావుగారి నడుగగా వారికిం తెలిపిరి.

"సమాధానముగలన స్వరాజ్యపత్రికమువారికి కొంత సంవత్సర కలిగియుండునాని రెండువత్సరముల వాయును కలసిపని చేయుట కిది రెండువత్సరములవారికినిగూడ సంతక ప్రయోజన కారి కాదు.

స్థాయిసంఘమునా కామోదించిన తీర్మానము గయ్యా కాంగ్రెసు మహాసభవారి తీర్మానమునందలి భావమును భావ మునకునూడ విగ్రహముగా నున్నది.

కచ్చిన సభ్యులందరిలోనూ సమాధానము నెట్లు తెలిసిరి నింపుకలెను భావపథిగముగా నుండెను. పంబాబు, మహాగొప్ప, సయ్యు క్రాష్ట్రముల ప్రతినిధులు సమాధానము సభిరముగా కోరిరి.

జనరలలాలు సైహూ, పురుషోత్తమదాసు టాండను, సంతానం గార్లు సమాధానముకొర కధి:మగు కప్పినిలిపిరి.

గయ్యాతీర్మానములకు భిన్నముగా తీర్మానించుటకు స్థాయిసంఘమున కధికారములేదనియే నేను నమ్మెదను. గాని ఆ తీర్మానము అప్రమేయముగానని అభ్యుదయ నిర్దారణచేయుటచే ఎవరేమిచేయుటకును వీలులేకపోయినది. నాగపూరు కాంగ్రెసునా కామోదించిన కాంగ్రెస్సభ్యులు తీర్మానమును వాద్యోగిగా కార్యకం ఘము వాడుక గుర్తుచేచి యున్నాడు కాన నిది ని పి డ్దము కాదనుట కది యే తార్కాణమని అభ్యుదయ నడిపెను. కాని ప్రస్తుత పరిస్థితుల కీ తార్కాణమును వర్తింపదని నాఅభిప్రాయము. ఏలనగా ఆపు దొక కార్యమునకు నరియగు కామరాజేని ముత్రమే అపు ణాజేపించిరిగాని కార్యము నాజేపించలేదు. ఇప్పుడు కానన సభలకు వెళ్లగూడదను సిద్ధాంతమునకే భంగము కలుగుచున్నది.

ఇప్పుడేయిదలన రెండువత్సరముల సెట్టిరయ్యోగమును కలుగదు. అహమోద్యమప్రధాన సిద్ధాంతమునకే భిన్నాభిప్రాయములు కలిగెను. ఈ సమాధానము జీవీయులలో బహుభవము అభిప్రాయానుసారములగు లేదుగాన సభ్యులందరును సమాధాన తీర్మానము ప్రకారము నడుపుకొనుట కంగీ. రితురని తోచెను. అదిగర కభిప్రాయ భేదములేమున్నను స్థాయిసంఘము వాటికిగా తీర్మానముచేసిరి గాన విజితులగుచుచుచు వాని నల్లంపురికెరుండు రెండునుచిరము గాని "నేను బహిష్కరణ ప్రచారమును తీరకుగా సాగించెదను. నేని తీర్మానమును ఎదువను కానన" శ్రీమత వల్లభాయిపేటగారు (గుజరాతు) స్పష్టముగా తెలిపిరి.

దనిడరాష్ట్ర సభ్యులలో డాక్టరు వరదరాజుగారియూ డుగారును మరియురు రిప్పకల్లె వారందరును బహిష్కరణ ప్రచారము సాగించవలసినదే సిమ్మన్న గా తెలిపిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర సభ్యులలో 18 మంది స్థాయిసంఘసభకు వచ్చిరి. వారిలో నేనును బ్రహ్మకోశ్యుల క్షీరసముగారును తుటనుల ముగానుంటిమి. ఏడుగురు తీర్మానమునకు ప్రతిబాధులు. నలుగురు సహాయులు. డాక్టరు పట్టాభిగారును కేశవ్రావుగారు ప్రతిబాధులుగా నవ్యసించిరిగాని అనుసారముగానే పిటులనిచ్చిరి.

అవసరమోసభను జరుపవలెనని ఆంధ్రులందరు నేక గీనముగా కోరిరి. అవసరమోసభను జరుపవలెనను సువరణను శ్రీమతి బులును సాంబమూర్తిగా రుజుపాదించిరిగాని అది నెగలేదు. డాక్టరు బ్రహ్మకోశ్యుల స్వరహ్యులగాన స్థాయి సంఘముకను న్నడుకాడుగాన ప్రేక్షకుడుగావచ్చెను. స్వరాజ్య పత్రికమువారు కాంగ్రెసు విషయమున కావలసిన అజ్ఞత ముపురమును వీరు సమాధాన తీర్మానమునే అనుసరించెదరు.

అవసరమోసభను జరుపవలెనను తీర్మానము భాంత కార్యసంఘమున నామోదించబడినను స్థాయిసంఘమున దాని నుపసాదించుటకు వారెవరును ముందుకురావైరి. అవసర మహాసభవారి తీర్మానము ప్రకారము స్వరాజ్యపత్రికమువారు నడుమ కొండురని హద్దానువ్యవాలనని కానుగానుపాద నుడిపిరి. అట్టిస్థితిలో అవసరమోసభ గూర్చి తీర్మానము నుపసాదించుటయే అవసరమని రాజగోపాలాచారి గారు తెలిపిరి.

శానినోల్లంఘనము

ప్రస్తుతము కాంగ్రెస్సభ్యులను ప్రారంభించుటకు జేకము సిద్ధముగా లేదను సభిబాయమునే స్థాయిసంఘసభ్యులందరును తెలిపిరి.

హిందూమహమ్మదీయ సమన్వయ

"కాంగ్రెసులో నిశ్చితత్వపడకపోయినవో శంజాయిలో అన్యులగు మూలము మున్నగువోట్ల హి. దూకునామృత్తి, విజానలా కలిగియుండక పోకను. ఇప్పుడు సమాధానము సిద్ధకపోయినవో పంబు బులను సయ్యు క్రాష్ట్రములలోను కాంగ్రెసుప్రచార మేమియును జరుగదని" సుండిత సంతానం ఘని చంద్రుగారు నుడిపిరి" అని నాగేశ్వరరావుగారు నాతో తెలిపిరి. (స్వరాజ్యపత్రికా విలేజర్)

అల్లయన్న బ్యాంకు దివాలా

బాంకి దార్ల సభ

బల్లిమోరియాగారిని లిక్విడేటరుగా నియమించవలెనను తీర్మాన మోడిపోవుట

ఇంప్రీయల్ బ్యాంకువారు పోస్ట్ గ్రాంట్ కౌనబడు వరకు 50 0/0 వంతున దివాలా మొత్తము నీయదలచుకొనలేదని ప్రకటించుచున్నారు.

కలకత్తాలో అల్లయన్న బ్యాంకు బాంకిదార్ల సమావేశము జరిగెను. లిక్విడేటరులలో కొరతను అవ్యక్తముగా రుప్రసాదాధిపత్యము వహించి, యం. బి. మెహతాగా తాడేపించి కల్లు, సి. బాక్స్ గారి కథలు విని గుండునోరిరి.

కాని పూర్వము లిక్విడేటరుకాని అధిపతికాని అధ్యక్షుడుగనుండుట వ్యాజ్యకాత్మకమైనది. అంతట అవ్యక్తముగా అధ్యక్షత వహించి తాను చాలావార్ల చేరిన వేదిక సభలో ప్రత్యేకముగా తాను తాను లిక్విడేటరుగా నుండవలెనను వరకునోరి నిశ్చయించుచు, లిక్విడేటరు కలసిక ప్రయత్నములన్నిటిని చేసినదియు, వరియొకరిని లిక్విడేటరుగా తమ వోటు నియమించుట కంగీకరింపవలెననియు, అల్లయన్న బ్యాంకుకు రావలసిన వారిలో 60 లక్షలరూపాయలకి, తాకట్టుగానున్న ఇతర అస్తులును కలిపియు, బాంకిదారులు ప్రాప్త లిక్విడేటరును నియమించువో తాము పూనుకొందుచున్నది. అంతట మెహతాగారు అధ్యక్షుని యెన్నికెవలయును తమ ఆధ్యక్షతరహాను నోటుచేయించిరి. బాంబాయి వాస్తవ్యులగు బల్లిమోరియాగారిని కలకత్తా వాస్తవ్యులగు యన్. కే. జేగారిని అడివల్ లిక్విడేటరుగా నియమించ కలకత్తా హైకోర్టు వారిని కోరకలెను తీర్మానమును ముఖేదారుగా రుపపాదించవలెనని రామోడించిరి.

వెస్టింగ్ హైకోర్టువారు ప్రతిఘటించి లిక్విడేటరు బదులుగా పరిశీలనసంఘము నేర్పరుపవలె నను సవరణను పొందిరి. యన్. కే. జే. యం. యం. వెస్టి, డబ్ల్యు. సి. యెస్టి, యన్. బి. బల్లిమోరియాగారు పరిశీలనసంఘమునకు నుండవలెననియు లిక్విడేటరును వీరి సాయము చేయవలెననియు వెస్టి గారు సవరణను పొందిన రామోడిచుచునెలాలో బోసుగా మోడించిరి.

మెహతాగారు కంపెనీల చట్టము ప్రకారము పరిశీలన సంఘము నేర్పరుచుట కధికారములేదు కావున సవరణ అగ్రముచని ఆడేపించిరి. అధ్యక్షుడు సవరణ సక్రమమనియు మెహతాగారి సవరణ అంతరము పోటించునకు వచ్చుననియు నిర్ణయించిరి.

వెస్టి గారు సభ్యులభ్యంతరము చెప్పివోరి పరిశీలన సంఘము నేర్పరుపవలెనని. ఇంప్రీయల్ బ్యాంకు తరపున 50 లక్షలరూపాయలకు పరిశీలనసంఘమున కధికారము లేదని యంగీకరించి చాలావార్ల నియమించిన లిక్విడేటరుతో కలిపి వెల్లుపుడును సంపాదించవలెననియు, మోసము జరిగినట్లు పరిశీలన సంఘమువారు చూచినతో బోధులు విశ్చింపబడుటకులసిక చర్యలెల్ల జరుపునుననియు తెలిపిరి.

అనంతరము బల్లిమోరియాగారిని బాయిల్ లిక్విడేటరుగా నియమించవలెనని మెహతాగా రుపపాదించి యన్. కే. ముక్తిగా రామోడించిరి. కాని మెహతాగారి తీర్మానము వోటుకు పెట్టగా అధిక సంఖ్యకులచే నిరసించబడెను. పోలు కావలెనని కోర, అధ్యక్షుడు పోలు మెయ్యిడినను తీసికొనబడుననియు సభ జరుగవలెననియు నిర్ణయించెను. మెహతాగారు పోలు జరుగనిది సభ జరుగదగదని యాడేపించిరి. కాని లాభము లేకపోయెను. ముఖేదారు చచ్చుట ప్రత్యుత్తర మొసగుచు బల్లిమోరియాగారిని జేగారిని లిక్విడేటరుగా నంగీకరింపవోవుటకు కారణము బోధులను కప్పిపుచ్చుటయే యని యనుమానము కలుగుచున్నదియు, వెస్టి కంపెనీవారు ఇంప్రీయల్ బ్యాంకువారును ఎన్నికెవలెనని బాంకిదారులు తమవారును నిరసించుకొనవలెననియు తెలిపిరి. తీర్మానము వోటుకు పెట్టగా 214 ప్రతిపాదనలు 122 గుండు అను మూలము గను సమ్మతుల నిచ్చుట చే విజృంభించెను. పోలు కావలెనని కోరబడెను. అనంతరము వెస్టి గారు యుద్ధపాదము వోటుకు పెట్టగా 208 గుండు అను మూలము 11 గుండు ప్రతిపాదనలుగను సమ్మతుల నిచ్చుటచే

వెస్టి గారు పోలు కోరబడెను. మూడు తీర్మానములపైనను పోలు పోలు మంగళవారములలో గ్రాంట్ కౌనబడు ననియు, పరిశీలన సంఘము ప్రతిఫలము గ్రాంట్ కౌనబడు పనిచేయుననియు తెలిపిరి. వెస్టి గారు అధ్యక్షునికి వందనము లర్పించిన వెనుక సభ ముగిసెను.

ఉప్పుపన్ను

రాజీనామా నిచ్చినసభ్యులు మరల ఎన్నికలకై యత్నించుట

ఉప్పుపన్ను సందర్భమున రాజీనామా చేసిన అసెంబ్లీ సభ్యులకు మరల పన్నుదాన సి. వి. ఈ; ప్రాధాన్యత యన్. సి. వహనీగారు తిరిగి ఎన్నికలకు యత్నించిరి. ఇతర అసభ్యులు తేనెదన వారు తిరిగి ఎన్నికకలకునుదుర. మరచంద్రగారు తమనియోజక కర్త ముయొక్క అనుమతి ప్రకారము రాజీనామానిచ్చి చాళిచేతనే తిరిగి సభకు ముగ్ధులైనవారిని మనియు, నియోజకవర్గము తిరిగి తమకు వెన్నుకొని మంచిపని గానించి రనియు, తమవత్తునా తా విషయమున కలసి పనిచేయవలెననియు విచారకరమనియును ఆసోసియేటెడు ప్రతికావణికి తెలిపిరి.

శ్రీ శ్రీ సేతు రామగోపాలుగారు

శ్రీశ్రీరామోద్ధారి, బాను 1:—ఈ యుద్ధమున దివాలా జరుగదు సేతు రామగోపాలుగారు తమ 74 వ జన్మమున స్వర్గములైరి. వెదవాడ, ముతా, గోదావరులకడ వీరు గావించిన ధర్మములను కట్టించిన ధర్మశాస్త్రము ఆలంబితులను తెలిసి నచే వీరు హైదరాబాదునందు శ్రీశ్రీరామోద్ధారును గొప్ప దానముల నొనర్చిరి. వీరు కొన్ని మిల్లులను స్థాపించిరి వీరకాల పూర్వకాగ్రహరాయలు. వీరి అంత్యక్రియల సందర్భమున కాలకుండి యూరపీయను అధికారులను గొప్ప ప్రహరణముచేయుచు చాచిరి.

బహుమనము

వైద్య విద్య

ఆయుర్వేద శాస్త్రములకు మ్యాగిస్టర్ అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, (1918) 27, చిన్నబాదశాద్, మదరాసు.

గనెలియ

వి. సి. మిక్ చెరు:— అను మందు పెగరోగమును పూర్తిగా మాన్యును. వెంటనే గుణము కనబడి బాధ తగ్గును. మంట, చురుకు, సువిచరు అగును. గనెలియ భీషణమున కరింపజేసి జీర్ణించిన పెగరోగమును అంతరము లేకుండ మాన్యును. చర్యములేదు. 16 డ్రామల (ద్రామము 82 గ్రాములు 8 గ్రాములకు వాడవలెను. వెల రు 3-0-0, వి. సి. గారు రు 2-0-0 ఈ మందు లెజవాడలో బొంబాయి ప్రేడింగు కంపెనీ వారి హెల్సురు మాడ అమ్ముచును. 678

డా॥ ఎ. నియోగి కంపెనీ, గవర్నరు పేట, బెజవాడ.

ఉత్తర అనంతపురమండల జాతీయోపసంఘము

5-4-23 తేది మొదలు 31-5-23 వరకు జమ ఖర్చు కట్టిక రాబడి

5-4-1923 వ తేది నాటికి కార్యాలయమునందు నిలువ	18 14 8
5-4-1923 వ తేదినాటికి తెనుకటి కోశాధ్యక్షుడు శ్రీయ్యత జె. నాగోజరావుగారివద్ద వున్నది	134 14 0
తిలకు స్వరాజ్యనిధి:—తాటిపత్రిలో కనూలైవది	52 0 3
శ్రీయ్యత జె. కృష్ణరావుగారు గుండ్లబాలో కనూలు చేసి పంపినది	10 0 0
ప్రచారమునకుగాను అంధరాప్రదేశ్ జాతీయోపసంఘమువారు యిచ్చినది	100 0 0
క్రియంత కోట్లో శ్రీనివాసాచార్యులవారు తమవద్ద నున్న ఖర్చుపరిశోధనగాను యాదినంబరికి జమ యిచ్చినది	278 9 0
స్థానిక జాతీయసంఘ సభ్యత్వపు చందాలు గుండ్ల కోట్లో శ్రీయ్యత జె. కృష్ణరావుగారు కనూలుచేసి పంపినది.	1 6 0
మండలసంఘ సభ్యత్వపు ప్రవేశమును కనూలైవది	10 0 0
మొత్తము రూ॥	600 11 6

ఖర్చులు	
కార్యాలయపుఖర్చులు (గుమాస్తాజీకములు ఏప్రిల్, మే, జూలైలకు చేరి)	80 8 3
కేసుల ఖర్చు	1 8 0
కపాలాఖర్చులు	3 6 0
అచ్చెత్తించు ఖర్చులు	18 6 0
ప్రయాణపు ఖర్చులు	17 14 6
తెనుకటి కోశాధ్యక్షుడు శ్రీయ్యత జె. నాగోజరావుగారివద్ద వున్నది.	160 0 0
ప్రస్తుత కోశాధ్యక్షుడు శ్రీయ్యత గొండి లక్ష్మయ్య గారివద్ద వున్నది	850 0 0
కార్యాలయమునందు యాదినంబరికి కట్టె	19 5 9
మొత్తము రూ॥	600 11 6

కోట్లో-శ్రీనివాసాచార్యు, కార్యదర్శి

ఉత్తర అనంతపురమండల జాతీయోపసంఘ కార్యాలయము, తాటిపత్రి.

యానాంగు యాంగుసమ్మె

రంగూన, బాను 1:—యానాంగు యాంగు మానె గనుల పనివారిలో కొందరు తిరిగి ప్రవేశించిన తరువాత సమ్మె వారు ప్రవేశమై సమ్మెకట్టకలె నని తీర్మానించిరి. అందుచే తిరిగి చేరినవారిలో సగమునకు తిరిగి సమ్మెకట్టిరి.

రోకామయవార కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలు మొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడవలెనది. 250-300 మాత్రలుగల సినా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సినాలవరకు రూ 1-4-0 మొదలు ఎస్ ఎస్. ఆర్ వైద్యశాలాధికారి పా. వెంకటాచల వండితులవారిచే తయారు చేయబడిన రోకామయవార కస్తూరిమాత్రలను వాడితిని అని కుడ స్వదేశిమాలికలచే తయారు చేయబడినవని తెలుగు మిక్కిలి సంతోషించెదను. వాటిని వాడుటకులక నోటికి మంచి నువాసునిచ్చును, విడుదలి కొమ్ముకడిసెను, అబ్బి, హృద్రోగములు, కడుపుకొప్పి, కంటువ్యరములు వీటిని తక్షణమే పారబోలును దీనిని ఆయుర్వేద వైద్యులందరు తప్పక వాడుట చుండిరి.

డాక్టరు ప్రభాకరు, షెల్లో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు, ఎస్. వై. ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్సు యం ఎస్. పి. వి. ఎస్, పానిటి ఇన్స్టిట్యూటు లండన్, కన్సల్టింగు కెమిస్టు, ఆగియూనండు, నెం 2 బొంబాయి.

కానకేశరి

ఉష్ణము, కీలముచే గలుగుదగ్గు, కుక్కదగ్గు, గొంతుపుండు, కొమ్ముకడిసెము మొదలగునవి తప్పక తక్షణమే మరుదను.

507 యిక్కుడ నున్నట్టి జనలందరు మీ కస్తూరి మాత్రలను వాడి, అందువలన కలిగిన గుణములను చూచి మిక్కిలి తృప్తిచెందిరి. 8 బుద్ధులు మరల పంపవలెను. ఎమ్. రాజురెడ్డిల వార్తకర్తలు గిద్దలూరుసోపు కన్నులుజల్లె. [594]

రు. 2 లు బేషధములు కొనువారికి మా శ్రీరాములవారి పట్టాభిషేక క్యాలండరు, ఇనాం.

ప్రాంచి:— నెం 331, తంబుకెట్టిపిల్లి, మద్రాసు. ప్రాంచినండి, వి. పీలు పంపబడవు.

పాశ్చర్య వెంకటాచల వండితులు, శ్రీ శీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు. (1) 594

అష్టతాంజనము

17 జూన్ 1923 తేదీని లాటరీతప్పక కల్పబడును

అష్టటికి ఖర్చునడక నిల్వయున్న టిక్కెట్లు వదలివేయబడును
త్యరవడుడు!! కొద్దిటిక్కెట్లునూత్రమేపున్నవి మించిపోవును!!

గొప్పమేడ లాటరీ. రు 5 ల టిక్కెట్లు గవర్నమెంటు అనుమతిబొందినది.

కృష్ణజిల్లా ఏలూరు కెడబజారులోని శాత్రులూరు హౌస్ నెం 148 రుగల రెండోస్టూమేడ అద్దాల వీధివాలిఫీట్టింగు నంబ 17 తేదీని గొప్ప ఉద్యోగములు, పెద్దవనుస్థులయెదుట ఏలూరుపురమందిరము (ట్రవ్ న హాలు)లో లాటరీకలుపబడును. లాటరీ మొత్తము టిక్కెట్లు 8800 టిక్కెట్లు 1 కి రు 5 లు మొత్తము సాము రు 16,500 లాటరీకి నీవైతనఖాతా వగైరాలు లేవు లాటరీలో గెలుపొందినవారికి వెంటనే తెలియపర్చబడును. పిమ్మట వారిస్వంతభర్తలతో క్రమమయిన దస్తావేజు వ్రాయించుకొని రిజిస్టరీ చేయించుకోవలెను. వ.రా.-అష్టటిటిక్కెట్లు నిల్వయుండేయెడల అందులకుగాను వచ్చే మని యార్జము యీ నెల 16 తేదీవరకు మూత్రమేపుచుకొనబడును.

కావలసినవారు పేనె, విలాసము స్వప్నముగ్రాసి టిక్కెట్లు 1-కి 5 రు లు. శాపేర మనియార్దరుచేసినయెడల వెంటనే టిక్కెట్లు పంపబడును. 10 టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొనువారికి ఒకటిక్కెట్లు కమిషనుగా యివ్వబడును. పోస్టు ఖర్చులు కంపనీ జవాబు యివ్వబడదు. టిక్కెట్లును రిజిస్టరుగా కంపుటై 0-4-0 లు అధికముగా పంపబడును.

ఏ లూరు మాటూరి నర్వేశం, మేడహక్కుదారుడు.
1-6-1928

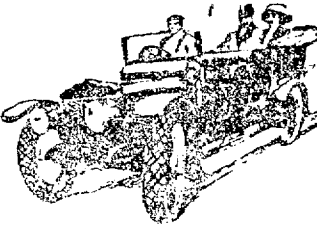
ఆంధ్రజ్యోతిషాలయము

(1) జాతకచక్రము (కుండలి) యొక్కనకలుగాని (2) జాతకము శాస్త్రసమ్మతముగా రాయబడిన పంపెదము. పూర్వా జాతకమునకు రు 5 లు, అగును. పూర్వాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రు 2 లు, అధ్యాయముగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా ఆఖరవరకు రాయబడిన రక్తిని రూపాయలకు వి. పి. గా పంపెదము. పంపవలసిన సంగతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకమి యొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరవరకు, జరుగబోవు బ్రతిసం॥ ర ఫలములు, అవగా, మహాదక, అంతర్దశాఫలములు గల పూర్వా దీనికి జన్మనక్షత్రముగాని జన్మనామముగాని మాకు పంపినచాలును. ఆకర్ణ! వేంకటేశాస్త్రి 'దైవజ్ఞుడు' గోపాలపురం కొత్తపేటపొప్పు, గోదావరిజిల్లా.

పంపవలసిన ఫలము 3512

మొత్తముమీద 1 నం॥ రం॥ వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయును, నెలలవారిగా 12 నెలల ఫలములు విరర ముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0 లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రముగాని జన్మనామముగాని మాకు పంపినచాలును.

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

రెండుమాసములలో మోటారుబండ్ల నడుపుటయు, ఏ భాగములు ఏయే వనలు చేయునో చున్నగు విషయముల నెల్లను నేర్పబడును. యితర విషయములకు వ్రాయును:— 600 మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల. The Modern Motor Institute 1/22 Broadway, MADARS.

మీరు 219

దేహరోగ్యవిషయాభివృద్ధి తెలుపు

కామశాస్త్రమును

పుస్తకమును కని, విని, చూచియుందురా లేదా, ఇప్పుడే మాకు వ్రాసిన తపాలువగైరా ఖర్చులు లేకయే పంపెదము.

విశాసము:— ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలయము 26 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

పాలసుగంధలేహ్యము

ఇది రక్తిశుద్ధి, క్రేతమయినది సహమేహములు, మేనా, పాడలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డెజ్జిల చాలును.

20 రు॥ డెజ్జి 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

కూమ్మండలేహ్యము.

అత్యుష్ణము, నిక్కాక, కాల్పుతీత, మలబద్ధము, కడు పుల్ల మంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

చాలును. 20 రు॥ డెజ్జి రు 1-4-0 2 డె॥ వి. పి. 0-8-0.

పి. శి. వ. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,

(8851-4) పెరిలేసి-నెల్లూరుజిల్లా.

చాకులు-తాళములు

మం॥ కలికత్తులు.

ఆగ్రహనోదరలచే చేయబడినవి. మేలయినది వెంటనే ధర్మశాస్త్రాలాగున వ్రాయును.

వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్ కట్టయ్య ఆండ్ లాక్ మేకర్స్ etc. 8031 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

పెరిగ్రాఫిక్ అడ్రెసు: "వెంకటేశ్వర్లు" పెద్దాపురం.

Delightfully Refreshing.

For Health and Beauty.

“ERASMIC”

SOAPS & PERFUMES.

“ERASMIC” Perfumers, LONDON. PARIS.

To Be Obtained From All Stores & Dealers.